

သောင်းငေဦး

သူတို့တိုက်ခဲ့သော

KIA နှင့်တိုက်ပွဲများ

သောင်းဝေဦး

စာရေးသူ၏ အမှာ စာ

ကျွန်တော်သည် စစ်သားဘဝ၌ စစ်ဆင်ရေးတာဝန်များကို ကျင့်ပြည်နယ်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ဖူးပါ။ ထို့ကြောင့် ယနေ့ နာမည်ကြီးနေသည့် KIA များ နှင့် စစ်တိုက်ခဲ့ဖူးပါ။

လားရှိုးအရှေ့ခြမ်းက မိုးရယ်မြို့လေးတွင် သုံးနှစ်တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ဖူးသဖြင့် မိုင်းရယ်နားက ဖြတ်သွားဖြတ်လာ KIA များ နှင့်တော့ Skirmish ခေါ် တွေ့ဆုံပစ်ကလေးလောက်တော့ ဖြစ်ခဲ့ဖူးပါသည်။ သိပ်စာမဖွဲ့လောက်ပါ။

ကချင်များ သည် စစ်တိုက်ကောင်းကြ၏။ ထိုးစစ်ရော ခံစစ်ပါ အစွမ်းထက်သူများ ဖြစ်၏။ KIA နှင့်သာ မတိုက်ခဲ့ဖူးသော်လည်း ကချင်စစ်သားများ နှင့်မူ ဒိုးတူပေါက်ဖက် ရင်ဘောင်တန်းကာ တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ဖူး၏။ ရှေးပဝေသဏီက မြန်မာ့တပ်မတော်တွင် ကချင်စစ်သားတွေ အများကြီးရှိ၏။ ဗိုလ်ချုပ်ရာထူးတွေ ဘာတွေအထိ ရသွားကြ၏။

ဟိုးအစောပိုင်းက ဗိုလ်ချုပ်လဇွန်တန်

ဒီနောက်တော့ ဗိုလ်မှူးကြီး အယ်လ်ခွန်နောင်

ဗိုလ်ချုပ် အယ်လ်ကွန်ဖန်

ဗိုလ်ချုပ် အယ်လ်ကွန်ဖန်က ကျွန်တော့်ထက် အရာရှိကြီး ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်။ ရတနာတွင် ကျွန်တော် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ်က သူသည် ဂျီဝမ်း လုပ်သွားဖူး၏။ ထိုစဉ်က ရတနာတွင် နာမည်ကြီး ကချင်စစ်သားတ

စ်ဦး ရှိခဲ့ဖူး၏။ သူကား ကချင်(၂) က ဒုဗိုလ်မှူးကြီး ဒါရိုဂမ် ဖြစ်၏။ သူနှင့် သူ၏ တပည့်ကျော် ဗိုလ်ကြီး အယ်ဒွဲလာတို့ ကား ရတခတွင် KNU တို့ ကြောက်ရွံ့လေးစားသူများ ထဲတွင် ပါ၏။ ဗိုလ်မှူးကြီး ဒါရိုဂမ်ကို KNU တို့ ဝါးခို့ဟု ခေါ်ကြ၏။ ဝါးခို့ဆိုသည် မှာ ခေါင်းဖြူဟု အမည်ရ၏။ ခေါင်းဖြူကြီးမှာ စစ်တိုက်ကောင်း၍ တော်ကျွမ်းပြီး လက်ဖြောင့်သေနတ်သမားကြီးဖြစ်သဖြင့် KNU တို့ ကြောက်ကြကုန်၏။ ၁၉၇၄ ခုနှစ်က မြဝတီတိုက်ပွဲတွင် KNU ၂၀၀၀ လောက်က မြဝတီပိုင်းတိုက်နေရာ တိုက်ပွဲကာလ သုံးလေးရက်အကြာ၌ ဗိုလ်မှူးကြီး ဒါရိုဂမ်နှင့် ကချင် (၂) တပ်ရင်းတစ်ရင်းလုံး လူအင်အား ၅၀၀ ခန့် စစ်ကူလိုက်သွားကြ၏။

ထိုသတင်းကို KNU ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးမြ ရသွားသည့်အခါ ..

“ဟေ့ကောင်တွေ ... မင်းတို့ မြဝတီမရလည်း ပြန်ခဲ့ကြတော့။ ကချင် ခေါင်းဖြူကြီးနဲ့ သူ့လူလေးငါးရာ ဒေါနတောင်ကျော် လာပြီ ”

ဟု လှမ်းပြီး ကြေးနန်းပို့လေတော့သည် ။

ဗိုလ်မှူးကြီး ဒါရိုဂမ်အား ဗိုလ်မြကပင် ကြောက်၏။

ကျွန်တော်သည် ဗိုလ်မှူးကြီး ဒါရိုဂမ်နှင့် များစွာ ရင်းနှီးခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည် ။

သူ့လိုပင် အလားတူရင်းနှီးခဲ့သော ကချင်အရာရှိ၊ အရာခံ၊ အကြပ်၊ တပ်သားများ အများ အပြား ကျွန်တော့်မှာ ရှိခဲ့၏။ တပ်ထဲစဝင်စဉ်မှ ထွက်သည် အထိပါ။

စင်တက္ကသိုလ်၏သက်တမ်းအရည်ရုံး၊ တတိယမြောက်ကျောင်းအုပ်ကြီး
သီရိပျံ့ရှိဝိုင်းမှူးကြီးအယ်ရွန်နောင် (ကြည်း၊ ၅၁၈၉)

ကျွန်တော့် Mother Unit ခလရ(၁၉) က ဒုတပ်ရင်းမှူးကြီးမှာ ကချင်
ကြီး ဖြစ်၏။ ဗိုလ်မှူးလဆန်းတူးဟု ခေါ်ပါသည် ။ သူသည် ထောင်ထောင်
မောင်းမောင်း ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်းနှင့် တကယ့်စစ်သားကြီး ဖြစ်၏။
အမဲလည် အလွန်တော်၏ ။ သူ့လိုပင် သူ့သမီး
ဆယ်တန်းကျောင်းသူများ သည် လည်း အသားညိုညိုနှင့် လုံးကြီးပေါ

က်လုများ ဖြစ်၏။ အပျိုချော ရှားပါးလှသော ဖာပွန်လိုနေရာမျိုးတွင် ကျွန်တော်တို့ လူပျိုအရာရှိ ၁၁ ယောက်သည် လစ်ရင်လစ်သလို ဒုတပ်ရင်းမှူးသမီးအပျိုသုံးယောက်အား မထိတထိနှင့် စခဲ့ကြဖူးပါသည် ။ ဒုတပ်ရင်းမှူး အပြောင်းမြန်သွားသဖြင့် သူ့သမီးတွေ ကျွန်တော်တို့ အုပ်စုမှ ဘယ်သူနဲ့မှ ရမသွားကြပါ။

ခလရ(၁၉)မှ မော်လမြိုင် ကျောက်တစ်လုံး ခလရ(၆၁) သို့ ပြောင်းရ၏။ ထိုအခါ ကျွန်တော် အလွန်အားကိုးခဲ့ရသော ကချင်စစ်သားတပ်ကြပ်ကြီးလဗျနော်နှင့် ဆုံရပြန်၏။ သူသည် စစ်မြေပြင်တွင် ကျွန်တော်နှင့် ရဲဘော်များ အတွက် အသက်စွန့်သွားသူ ဖြစ်၏။

ကချင်စစ်သားများ နှင့် ပတ်သက်ပြီး ပြောမည်ဆိုပါက ပြောစရာများ ကျွန်တော့်မှာ အများကြီးရှိပါသည် ။ ပြောလို့ ကုန်နိုင်မည်ပင် မထင်ပါ။

၁၉၇၈ ခုနှစ် နောင်လိုင်ပါဖန် တိုက်ပွဲတုန်းက ခလရ (၈၀) တပ်ရင်းမှူး ဒုဗိုလ်မှူးကြီး ဒိန်ရန်နောင်နှင့်အတူ ကျွန်တော် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ဖူးပါသည် ။ အလွန်တော်သော ကချင်စစ်သားကြီး ဖြစ်၏။

အားလုံးခြုံငုံ၍ ပြောရမည်ဆိုပါက ကချင်တို့ သည် စစ်သားကောင်းများ ပေတည်း။

ထိုစစ်တိုက်ကောင်းသော ကချင်များ နှင့် ကျွန်တော် ဆန့်ကျင်ဘက် စစ်မတိုက်ခဲ့ဖူးပါ။ ထို့ကြောင့် KIA နှင့် တိုက်ခဲ့သော တိုက်ပွဲများကို ကျွန်တော်မရေးနိုင်ခဲ့ပါ။ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း ဗိုလ်မှူးကြီးသူရစိုးအောင်ရေးသော တိုက်ပွဲတစ်ပွဲနှင့် ဗိုလ်မှူးကြီးညီပုရေးသော တိုက်ပွဲတစ်ပွဲကိုသာ စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့ပါသည် ။

၁၉၆၀-၆၁ ခုနှစ်တွင် လူမျိုးရေးနှင့် ဘာသာရေးကို အကြောင်းပြုပြီး

KIA ခေါ် Kachin Independence Army နှင့် KIO ခေါ် Kachin Independence Organization ပေါ်လာ၏။

ပထမအစိုးရ၏ အကိုင်အတွယ် မှားယွင်းမှုကြောင့် KIA များ တစ်စတစ်စ အင်အားကြီးထွားလာ၏။ တပ်မဟာများ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဖွဲ့နိုင်လာ၏။ KIO ကချင်ခေါင်းဆောင်များမှာ စာတတ်ပေတတ်များ ဖြစ်၏။ ဘွဲ့ရပညာတတ်များ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် နှိမ်နင်း၍ လွယ်လွယ်ကူကူ မရခဲ့ပါ။ သူတို့ သည် International ထိ ပေါက်သူများ ဖြစ်၏။ ခရစ်ယာန်ဘာသာကိုးကွယ်ကြသဖြင့် အနောက်အုပ်စု၏ Backing ကိုလည်း အတန်အသင့် ရကြ၏။

ဤသို့ဖြင့် KIO နှင့် KIA သည် ယနေ့အချိန်ထိ ရှင်သန်နေ၏။ နဝတအစိုးရ တက်လာခါစ KIO နှင့် တွေ့ဆုံပြီး အပစ်အခတ်ရပ်စဲခဲ့၏။ ကချင်တွေ လူစုရန်၊ လက်နက်စုရန်၊ ငွေစုရန် အခွင့်အလမ်းတွေ ရသွားကြ၏။ ၁၅နှစ်၊ အနှစ် ၂၀ ခန့်အနားရသွားသော KIO နှင့် KIA သည် ယခုအခါတွင် ကား သဘောထား ပြောင်းသွားခဲ့ကြလေပြီ။

ဝမ်ပေါင် သမ္မတနိုင်ငံတော်ကြီးကို တည်ထောင်မယ်တဲ့ ခင်ဗျာ။ ဝမ်ပေါင် သမ္မတနိုင်ငံကြီးဟာ ကျောက်စိမ်းတွေ၊ ရွှေတွေ၊ သစ်တွေကို တရုတ်ထုတ်ရောင်းရန် စီမံနေ၏။ ယခု နည်းနည်းရောင်းနေရာမှ များများရောင်းရန် ကြိုးစားနေ၏။ တရုတ်ကြီးနှင့် ပေါင်းပြီး ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံကို ထောင်ထားခြားနားနေ၏။ တရုတ်လက်နက်တွေ ဖောခြင်းသောခြင်း ဝယ်နေ၏။ တရုတ်ကြီးနှင့် အေးအတူပူအမျှ၊ အပေးအယူ သူနှင့်ကျွန်မ လုပ်နေ၏။

တရုတ်ပြည်နယ် ယူနန်နယ်၌ လည်း ကချင်တွေ အများကြီးရှိ၏။ သိန်းဂဏန်းထက်တော့ မလျော့ပါ။ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်က ကျွန်တော်မူဆဲ

ယ်မှ ယူနန်ပြည်နယ်ထဲ ဝင်သည့်အခါ ကျွန်တော့်ကိုလာကြိုသည့် မံစီခရိုင် ရဲမှူးကြီးမှာ ကချင်ကြီး ဖြစ်ပါ၏။ မံစီဆိုသည် မှာ တရုတ်ဘက် ယူနန်ပြည်နယ်က ခရိုင်အဆင့်မြို့ကြီးဖြစ်ပါသည် ။ ကူမင်းတိုင်းရင်းသား ကျေးရွာ ၂၆ ရွာထဲ၌ လည်း ကချင်သည် သူတို့ လူမျိုးစုဖြစ်ပါသည် ဟု ဆိုကာ ကချင် တိုင်းရင်းသား ကျေးရွာတစ်ရွာအား ထားရှိပါသည် ။ ထိုရွာကို ကျွန်တော်ရောက်ခဲ့ဖူးပါသည် ။

KIA တို့ သည် ယခုအခါ UNFC အဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌတာဝန်ယူ၍ အစိုးရနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးနေ၏။ သို့ရာတွင် စကားကို အမျိုးမျိုးပြောသည် ။ အမျိုးမျိုး အချိန်ဆွဲသည် ။ ဆွေးနွေးပွဲနေရာများ ရွှေ့သည် ။ ဒါသာမက ပလောင်လို လူမျိုးစုငယ်များအား ထူထောင်ပေးပြီး တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အင်အားသစ်များ ထူထောင်သည် ။ ပြည်ထောင်စုပြိုကွဲစေရန် ရည်ရွယ်သည် ဟု ယူဆပါသည် ။

KIA သည် ယခုအခါ လုံးဝမရိုးသားတော့ပါ။ အယ်လ်ကေဒါလို ဘာသာရေးအစွန်းရောက် အစ္စလာမ်အဖွဲ့အစည်းများ နှင့်ပင် ပူးပေါင်းပြီး စစ်ရေးအင်အားတိုးချဲ့ရန် ငွေ၊ လက်နက်၊ လူအင်အားတိုးချဲ့ရန် ကြံရွယ်နေပါပြီ။ Might is Right Policy ကို အသေဆုပ်ကိုင်ထားပါပြီ။ ဘာလုပ်လုပ် ငါတို့ နိုင်ရမည်ဆိုသော မူကို ဖက်တွယ်ထားပါပြီ။

ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲကိုပင် အစကနဦးပိုင်းက ငြင်းပယ်ခဲ့ပါသည် ။

ရွှေလက်နှင့် ခေါ်၍ မလာ Bullet နဲ့ ခေါ်မှ လာသည် ဟု လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ကြီး ဦးလှဆွေက ပြောခဲ့ပါသည် ။

တကယ်လည်း Bullet နဲ့ ခေါ်မှ သူတို့ လာကြ၏။

လိုင်ဇာပတ်ဝန်းကျင်ကို Air Strike လုပ်ပြီး လိုင်ဇာအဝက တောင်

ကုန်းတွေအား မြန်မာ့တပ်မတော်က သုံးလေးရက်အတွင်း တိုက်သိမ်းပြီ
မှ KIA တို့ ဆွေးနွေးပွဲ တက်လာကြတော့၏။ နောက်ထပ် သုံးလေးငါးရက်
ဆက်တိုက်ရင် လိုင်ဇာကျသွားမည် ဖြစ်၏။

ထိုအခြေအနေရောက်မှ KIA တို့ က ဆွေးနွေးပါမည် ဆိုလာ၏။ ယခု
ဆွေးနွေးပွဲမှာ အချိန်များစွာ ကြာနေပါပြီး။ မပြီးပြတ်သေးပါ။ KIA တို့
က သူတို့ လူအင်အား၊ လက်နက်အင်အားကို အားကိုးပြီး
ခေါင်းမာနေကြပါသည်။ အရှေ့ဘက်က တရုတ်ကြီးကို အားကိုးပြီး ခေါင်း
မာနေတတ်ကြသည် ထင်ပါသည်။

တကယ်တော့ တရုတ်ကြီးက အမျိုးအရင်းမဟုတ်ပါ။ ဗမာက ကချင်
ရဲ့ အမျိုးအရင်းဖြစ်ပါသည်။ တိဘက် မြန်မာလူမျိုးကြီးအုပ်စုမှ မြန်မာ
နဲ့ ကချင်တွေ အတူပေါက်ဖွားလာတာပါခင်ဗျာ။ ညီအစ်ကိုတွေပါ။ ကချင်
က တောင်ပေါ်ကျန်ရစ်ပြီး ဗမာက အောက်ဆင်းလာတာပါ။ အခု စစ်ပွဲ
က ညီအစ်ကိုချင်း စစ်ခင်းနေတဲ့ စစ်ပွဲပါ။

အမှာ စာမှာ အတော်ရှည်သွားပါပြီ။

ငြိမ်းချမ်းရေးရရင် အကောင်းဆုံးဖြစ်ပါသည်။

သို့ရာတွင် ပြည်ပအားကိုးပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် သိပ်အထင်ကြီးနေရ
င်တော့ KIA တွေ အနာဂတ်မကောင်းနိုင်ပါ။

သိပ်စစ်တိုက်ကောင်းတဲ့ KIA တွေကို ဗမာ့တပ်မတော်မှ ကျွန်တော့်
သူငယ်ချင်းများက တိုက်ပွဲအတော်များများမှာ အနိုင်တိုက်ခဲ့ပါသည်။
ထိုတိုက်ပွဲများကို ယခင်က စာအုပ်အချို့တွင် သီးခြားစီ ဖော်ပြခဲ့ဖူးပါသ
ည်။

ဒါတွေကို အများ ပြည်သူသိအောင် ယခု ဤစာအုပ်၌ စုစည်းဖော်ပြ

လိုက်ပါသည်။ စာရေးသူများမှာ -

ဗိုလ်မှူးကြီး သူရစိုးအောင်

ဗိုလ်မှူးချုပ် မောင်မောင်

ဗိုလ်မှူးကြီး ညီပု

ဗိုလ်မှူးကြီး လှမြင့်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

ယခုစာအုပ်၌ ဒါသာမကပါ။ ကချင်လူမျိုးတို့ ၏ သမိုင်း၊ KIA သမိုင်း နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အဖွဲ့အစည်းအသီးသီး၏ ဖော်ပြချက်များ နှင့် အခြားဆောင်းပါးများကိုပါ စုစည်းဖော်ပြထားပါသည်။ ။ အားလုံးက တော့ စစ်မတိုက်ချင်ကြပါ။ သို့ရာတွင် တကယ်တမ်း လိုအပ်ရင်တော့ တိုက်ကြရသည် သာ ဖြစ်ပါသည်။

စစ်တိုက်ကောင်းသော KIA ညီအစ်ကိုများ ခင်ဗျား

ညီအစ်ကိုချင်း စစ်ခင်းနေသော ဘဝကို ရပ်တန့်က ရပ်လိုက်ပြီး ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူလက်တွဲ နေထိုင်ကြပါစို့ဟု ငြိမ်းချမ်းရေးစကား ကမ်းလှမ်းရင်း ဤအမှာ စာကို နိဂုံးချုပ်အပ်သည် ခင်ဗျား။

ရွှင်လန်းချမ်းမြေ့ကြပါစေ

သောင်းဝေဦး

၉-၁၁-၂၀၁၄

အပိုင်း (၁)
ကချင်လူမျိုးတို့ အကြောင်း သိကောင်းစရာများ

(က) ပထဝီဝင်အချက်အလက်များ နှင့် ဆောင်ရန်
ရှောင်ရန်များ
ပထဝီဝင်အချက်အလက်များ

တည်နေရာနှင့် ပထဝီအနေအထား

(၁)ကချင်ပြည်နယ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ မြောက်ပိုင်း၌ တည်ရှိသည် ။
အရှေ့ဘက်နှင့် အရှေ့မြောက် ဘက်တွင် တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၊ အ
နောက်ဘက်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် ခန္တီးခရိုင်၊ ကသာခရိုင်၊ တောင်ဘက်
တွင် ရှမ်းပြည်နယ်တို့ နှင့် နယ်နိမိတ် ဆက်စပ်နေသည် ။

(၂)အကျယ်အဝန်း စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၃၃၉၀၃ ခန့် ရှိသည် ။

(၃)မြေပြန့်ထက် ကုန်းမြင့်ဒေသက ပိုများ သည် ။ ကုန်းမြင့်ဒေသ
ည် ရေမျက်နှာပြင်အထက် ပျမ်းမျှပေ ၃၀၀၀ ခန့် မြင့်သည် ။ မြစ်ကြီး
နားနှင့် ဗန်းမော်ခရိုင်အတွင်းရှိ ဧရာဝတီ မြစ်ဝှမ်းဒေသ၊ အနောက်ဘက်
နယ်နိမိတ်တစ်လျှောက် တောင်တန်းများ နှင့် ကူးမွန်း
တောင်တန်းကြားရှိ ဟူးကောင်းချိုမ့်ပျမ်း ဒေသတို့ သာ မြေပြင်ညီညာ
ပြန့်ပြူးသည် ။ ဧရာဝတီ မြစ်သည် အကြီးဆုံးနှင့် အထင်ရှားဆုံးမြစ်ဖြစ်
သည် ။

ရာသီဥတု

(၄)မြေမျက်နှာပြင်လိုက်၍ ရာသီဥတု အမျိုးမျိုးရှိသည် ။ အနောက်တောင်မုတ်သုံ ရာသီလေ လမ်းကြောင်းကျနေသဖြင့် မိုးများ သည် ။ အချို့ဒေသများ တွင် တစ်နှစ်ပတ်လုံး မိုးရွာသွန်း သည် ။

တောင်မြင့်ပိုင်းဒေသများ တွင် အလွန်အေးမြသော ရာသီဥတုရှိသည် ။ အနိမ့်ပိုင်း ဒေသများ တွင် မူ ဆောင်းရာသီ၌ အထူးတလည် အေးမြခြင်းမရှိ။

(၅)အဖိုးတန်သစ်တောများကို ကချင်ပြည်နယ် အလယ်ပိုင်းနှင့် တောင်ပိုင်းဒေသများ တွင် တွေ့ရသည် ။ ထင်ရှားသော သစ်တောများမှာ အင်တိုင်းတောများ ဖြစ်သည် ။ ကျွန်းနှင့် ပျဉ်းကတိုးများကိုမူ ဗန်းမော်ခရိုင်၊ ရွှေကူကြိုးပိုင်းအတွင်း၌ အများအပြား တွေ့ရသည် ။

(၆)ရွှေ၊ ငွေ၊ ကြေးနီ၊ သံ၊ ခဲ၊ ပယင်း၊ ကျောက်စိမ်းနှင့် ကျောက်သလင်းတို့ သည် ကချင်ပြည်နယ်၏ သယံဇာတပစ္စည်းများ ဖြစ်သည် ။ သို့သော် ယခုအခါ ကျောက်စိမ်းနှင့် ရွှေမှ လွဲ၍ ကျန်သယံဇာတပစ္စည်းများကို တူးဖော်ရှာဖွေခြင်း မပြုကြချေ။

အခြေစိုက်နေထိုင်ပုံ

(၇)ပထဝီအနေအထားအလိုက် တောင်တန်းဒေသတွင် တစ်မျိုး၊ မြစ်ဝှမ်းနှင့် မြေပြန့်ဒေသများ တွင် တစ်မျိုး ဖြစ်သည် ။ ကုန်းမြင့်ဒေသတွင် တောင်ယာလုပ်ငန်းအားဖြင့် မကြာခဏ ပြောင်းရွှေ့ နေထိုင်ကြသဖြင့် ယာယီအခြေစိုက်မှုသာရှိသည် ။ ကျန်ဒေသများ တွင် မူ ရေ၊ မြေပေါသဖြင့် အခြေစိုက်မှု တည်တန့်သည် ။

(၈)မြေယာအသုံးချမှုတွင် စိုက်ပျိုးရေးသာ အဓိကဖြစ်သည်။ ဆန်စပါးကို အရေးကြီးဆုံး သီးနှံအဖြစ် စိုက်ပျိုးပြီး၊ ပဲ၊ ပြောင်း၊ နှမ်း၊ ငရုတ်၊ ကြက်သွန်၊ ဆေး၊ လက်ဖက်၊ ကော်ဖီ၊ ကြံနှင့် သစ်သီးဝလံ အမျိုးမျိုးကိုလည်း စိုက်ပျိုးကြသည်။

(၉)ကချင်ပြည်နယ်၏ လူဦးရေမှာ ၆၈၆၂၀၉ ဖြစ်သည်။

(၁၀)ကချင်တိုင်းရင်းသားများ သည် တိဗက်မြန်မာအုပ်စုဝင်များ ဖြစ်သည်။ ဂျိန်းဖော့၊ အဇီး (ခိုင်ဝါး)၊ လရှီ (လာချစ်)၊ လီဆူ၊ ရဝမ်၊ မရူ (လောင်ဝေါ) လူမျိုးစု ၆ မျိုးကို စုပေါင်း၍ ကချင်ဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ကချင်ပြည်နယ်တွင် မြန်မာ၊ ရှမ်းနှင့် အခြားတိုင်းရင်းသားများ လည်း နေထိုင်ကြသည်။ ရှမ်းတွင် ရှမ်းကြီး၊ ရှမ်းတရုတ်၊ ရှမ်းနီ၊ မြန်မာ၊ ဂဒူး၊ ဂဏန်း စသည် တို့ ပါဝင်သည်။ အခြားတိုင်းရင်းသားများမှာ ချင်း၊ ပလောင်၊ နာဂ စသည် တို့ ဖြစ်သည်။

(၁၁)ကချင်အုပ်စုတွင် ပါဝင်သည့် မရူ၊ လရှီ၊ အဇီး၊ လီဆူနှင့် ရဝမ်တို့ ၏ ဘာသာစကားသည် မြန်မာစကားနှင့် နီးစပ်သည်။ ကချင်တိုင်းရင်းသားများ အနေဖြင့် အိမ်နီးချင်းလူမျိုးများ ၏ စကားများကိုပါ နီးစပ်ရာ ယူငင်သုံးစွဲမှုများ ရှိခဲ့သည်။ သုံးစွဲသော စကားများမှာ နေရာဒေသ အမျိုးအနွယ်နှင့် စကားအုပ်စုကိုလိုက်၍ ကွဲပြားခြားနားတတ်ရာ တစ်ခါတစ်ရံ တောင် တစ်တောင်၌ စကားတစ်မျိုး ထွန်းသည် ဟု ဆိုရတော့မလောက် ဖြစ်သည်။

(၁၂)ကချင်တိုင်းရင်းသားများ ၏ ဘာသာစကားကို (၁) ဂျိန်းဖော့စကား၊ (၂) မရူစကား၊ (၃) ရဝမ်စကား၊ (၄) လီဆူ စကား ဟူ၍ ပင်မစကားကြီး ၄ မျိုးရှိပြီး လရှီစကား နှင့် အဇီးစကား တို့ သည် မရူစကားမှ ခွဲထွက်လာသော စကားများ ဖြစ်သည်။ ဂျိန်းဖော့စကားကို လူအသုံး အ

များ ဆုံး ဖြစ်သည်။ ။ မရူစကားမှာ ဒုတိယ အသုံးအများ ဆုံး စကားဖြစ်သည်။ ။ ကချင်စကား များ အနက် အခက်ဆုံးစကားမှာ လီဆူစကား ဖြစ်သည်။ ။

(၁၃)ဤသို့ တစ်နေရာနှင့်တစ်နေရာ၊ တစ်မျိုးနွယ်နှင့် တစ်မျိုးနွယ်၊ တစ်အုပ်စုနှင့် တစ်အုပ်စု စကားအသုံးအနှုန်း ကွဲပြားနေသော်လည်း အချင်းချင်း သွေးနှောမှုများ ရှိသည်။ ။ ထို့ကြောင့် ပြောဆိုသုံးစွဲကြသော စကားကွဲပြားမှုပေါ်တွင် မူတည်၍ လူမျိုးတစ်မျိုးစီ ခွဲခြားမရပေ။

(၁၄)ဝတ်စားဆင်ယင်မှုတွင် ရဝမ်တို့ က အဖြူရောင်ဝတ်၍ ကချင်တို့ က အမည်းရောင် ဝတ်သည်။ ။ လရှိ၊ လီဆူနှင့် အဇီးတို့ က ခေါင်းပေါင်းကို ထူထူထဲထဲ ပေါင်းထုပ်သဖွယ် ပေါင်းကြ၍ ဂျိန်းဖော့နှင့် မရူတို့ က ပါးပါးပေါင်းကြသည်။ ။ မြောက်ပိုင်းသားတို့ က လုံကွင်းကို ပါးပါး တိုတို ဝတ်ကြ၍ တောင်ပိုင်းသားတို့ က ရှည်ရှည်ဝတ်ကြသည်။ ။

စီးပွားရေး

(၁၅)စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှာ စိုက်ပျိုးရေး၊ တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေး၊ မြေအောက် သယံဇာတ တူးဖော်ရေး၊ အထည်ရက်လုပ်ရေး၊ တောင်းပလုံး ရက်လုပ်ရေးတို့ ဖြစ်သည်။ ။

(၁၆)လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကို ရှမ်း၊ ရှမ်းမြန်မာနှင့် ကချင်များ သာ လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ။ သို့သော် လယ်ယာလုပ်ကိုင်သူ ကချင်ဦးရေ လွန်စွာနည်းပါးသည်။ ။ မြေပြန့်ဒေသတွင် ရှမ်းနှင့် ရှမ်းမြန်မာများ သာ အနေများ ၍ ၎င်းတို့ သာ အများ ဆုံးလုပ်ကိုင်ကြသည်။ ။ မြေပြန့်တွင် ဆန်စပါးအပြင် ကြံကိုလည်း စိုက်ကြသည်။ ။ လှေကားထစ် စိုက်ပျိုးရေးကို ကချင်ပြည်နယ် အတွင်း တရုတ်-မြန်မာ နယ်စပ်တစ်လျှောက်တွင် အများ ဆုံးတွေ့ရသည်။ ။

(၁၇)တိရစ္ဆာန် မွေးမြူရေးတွင် စီးပွားရေးသဘော လုပ်ကိုင်မှုနည်းသည် ။ စင်စစ် ကြက်၊ ဝက်၊ ကျွဲ၊ နွားများ မွေးမြူခြင်းမှာ နတ်ပူဇော်ရန် အတွက်လည်းကောင်း၊ မင်္ဂလာ အခမ်းအနားများ တွင် ကွမ်းဖိုးအဖြစ် တင်တောင်းရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ အမှုအခင်းဖြစ်ပွားသောအခါ ဖဂါ အဖြစ် လျော်ကြေးပေးရန်အတွက်လည်းကောင်း ဖြစ်သည် ။

(၁၈)သယံဇာတ တူးဖော်ရေးတွင် ရှေးရိုးအတိုင်း တောနတ်၊ တောင်နတ် များ ပူဇော်ပသပြီးမှ တူးသည် ။ ကျောက်စိမ်းနယ်မြေသည် ကာမိုင်း အနောက်မြောက်ဘက် ဖားကန့်တွင် ရှိ၍ ကျောက်စိမ်းအလုပ်သမားများမှာ ကချင်၊ ရှမ်းနှင့် မြန်မာများ ဖြစ်သည် ။

(၁၉)အထည်ရက်လုပ်ရေးမှာ ကချင်အမျိုးသမီးများ ၏ အိမ်တွင်းမှု လုပ်ငန်းသာ ဖြစ်သည် ။ ဝတ်ဆင်ရန်ထက် ပို၍ မထုတ်နိုင်။ ဂျပ်ခုတ်ရက်ကန်းများ သာ သုံးသဖြင့် အလွန်ရှေးကျ လှသည် ။

(၂၀)တောင်းပလုံး ရက်လုပ်ရေးတွင် ကျေးရွာများ အတွက် ဖူလုံသည့်အပြင် မြေပြန့်သို့ပါ တင်ပို့ ရောင်းချနိုင်သည် ။

(၂၁)ပန်းပဲလုပ်ငန်းမှာ ရဝမ်တို့ ၏ ထင်ပေါ်ကျော်ကြားသော လုပ်ငန်းဖြစ်သည် ။ ရဝမ်တို့ သည် ဓား၊ လှံ၊ သံဖိုခနောက်စသော ပစ္စည်းများကို ထုတ်လုပ်ကြသည် ။ မြေအိုး၊ မြေခွက်များ နှင့် ကျောက် အိုးများကိုလည်း ထုတ်လုပ်ကြသေးသည် ။

(၂၂)ကချင်လူမျိုးများ သည် ပစ္စည်းများကို ခုံမင်ကြပြီး သိမ်းဆည်းထားလေ့ရှိကြသည် ။

(၂၃)ကချင်တောင်တန်းဒေသတွင် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး လွန်စွာ ခက်ခဲသည် ။ အချို့ လမ်းများ ကို နွေရာသီ၌ သာ အသုံးပြုနိုင်သည် ။ မြစ်များ ရှိရာတွင် လည်း ဧရာဝတီမြစ်သာလျှင် ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေး

အတွက် အသုံးဝင်သည် ။ အခြားမြစ်များမှာ သစ်ဖောင်၊ ဝါးဖောင်များ မျှောရန် အတွက်သာ အသုံးဝင်သည် ။

လူမှုရေး

(၂၄)ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် နေထိုင်ကြသောသူများမှာ အမျိုးတူ၊ အနွယ်တူ၊ သွေးတူ၊ သားတူများ ဖြစ်ကြသည် ။

တစ်ခါတစ်ရံ အနွယ်တူ အဖတူ မိသားစုများ မိုင်ပေါင်းများစွာ ဝေးကွာသော ကျေးရွာများ တွင် နေထိုင်ကြသည် ။ သို့သော် အနွယ်တူမှန်လျှင် တစ်သွေးတစ်သားတည်း အိမ်ထောင်တစ်စု တည်းဟု ယူဆကြသည် ။ ကချင်တိုင်းရင်းသားများ သည် မျိုးနွယ်စိတ်ဓာတ် ရင့်သန်ကြသည် သူများ ဖြစ်သည် ။

(၂၅)ဆွေမျိုးတော်စပ်နိုင်သော အနွယ်သုံးမျိုးမှာ . . .

(၁) ညီအစ်ကိုမျိုး၊

(၂) ယောက္ခမမျိုး၊

(၃) သမက်မျိုး၊

တို့ ဖြစ်သည် ။

ညီအစ်ကိုမျိုးပြီးလျှင် သမက်မျိုးနှင့် ယောက္ခမမျိုးတို့ သည် ရင်းနှီးသော ဆွေမျိုးများ ဖြစ်သည် ။ အကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာရှိလျှင် အင်တိုက်အားတိုက် ကူညီတတ်ကြသည် ။ ယောက္ခမမျိုးက သမက်မျိုးထက် ပိုရင်းနှီးသည် ။

အိမ်ထောင်ဦးစီး

(၂၆)အိမ်ထောင်ဦးစီးသည် အိမ်ထောင်ရှင်ယောက်ျားဖြစ်သည် ။ ၉

နီးဖြစ်သူ၏ အကြံပေးချက်ထက် မိမိ ညီအစ်ကိုများ ၏ အကြံပေးချက် ကို ပို၍ အလေးထားသည်။ ။

(၂၇)ကချင်တိုင်းရင်းသားများ တွင် အရိုက်အရာ ဆက်ခံပုံနှင့် အမွေ ဆက်ခံပုံမှာ တစ်သဘော တည်းပင် ဖြစ်သည်။ ။ အရိုက်အရာ ဆက်ခံရာ တွင် လည်းကောင်း၊ အမွေဆက်ခံရာတွင် လည်း ကောင်း သားအငယ် ဆုံးတွင် သာ အခွင့်အရေးရှိသည်။ ။

မျိုးနွယ်မတိမ်ကောရေး

(၂၈)ကချင်တိုင်းရင်းသားများ သည် အမျိုးအနွယ် မတိမ်ကောရေး ကို ဂရုပြုကြသည်။ ။ ထို့ကြောင့် အချိန်တန် အရွယ်ရောက်လျှင် ယောက်ျားကလေးများအား အိမ်ထောင်ချပေးရန် လိုလားကြ သည်။ ။

စေ့စပ်ကြောင်းလမ်းရာတွင် ကဆာ ခေါ် အောင်သွယ်များမှ တစ်ဆင့် ပြုလုပ်ကြသည်။ ။

မင်္ဂလာအခမ်းအနား ပြုလုပ်ရာတွင် လည်း လိုက်နာရသော ဓလေ့ ထုံးစံများမှာ များ ပြားလှ သည်။ ။ အဆောင်အယောင်များမှာ လည်း ကျယ်ဝန်းလှသည်။ ။

ကျေးရွာများ

(၂၉)အချို့ကျေးရွာများ တွင် အိမ်ခြေ ၃ အိမ်မျှသာ ရှိသည်။ ။ အိမ်ခြေ များ သော ရွာများ တွင် ရွာသူရွာသားများ စုပေါင်းဆောက်လုပ်ထား သော ကျေးရွာဟောင်းများ ရှိသည်။ ။ ခရစ်ယာန် ဘာသာဝင်များ သော ကျေးရွာများ တွင် ဘုရားကျောင်းများ တွေ့ရပေမည်။ ။

(၃၀)ကချင်ဒူးဝါး၊ သို့မဟုတ် ကျေးရွာအကြီးအကဲ၏ အိမ်တွင် အိမ် ခေါင်း၌ ကျွဲချိုကဲ့သို့သော သစ်ပြားဖြင့် ပြုလုပ်သည့် အိမ်ချိုတပ်ဆင်သ

ည် ။

နတ်ကွန်းများ

(၃၁)ရွာဝင်တွင် ကျေးရွာဆိုင်ရာ နတ်ကွန်းများ တွေ့နိုင်သည် ။
ယင်းနတ်ကွန်းတွင် နှစ်စဉ်လို နတ်ပူဇော်ပွဲများ ကျင်းပလေ့ရှိသည် ။ နတ်ကွန်းကို ပူဇော်ပွဲအချိန်များ တွင် သာ မွမ်းမံလေ့ ရှိသည် ။

အမြဲထိန်းသိမ်းထားလေ့ရှိသော နတ်ကွန်းမှာ မြေနတ်၏ နတ်ကွန်းဖြစ်သည် ။ ယင်းနတ်ကွန်း ကို ကျောက်တုံးများ ဖြင့် ဝန်းရံထားခြင်း၊ ဝင်းခတ်ထားခြင်း ပြုလုပ်လေ့ ရှိသည် ။

အိမ်များ တွင် နတ်ကွန်းကို အိမ်ရှေ့၌ ထားပြီး နတ်စင်ကို အိမ်ဦးခန်း၌ ထားသည် ။ အချို့ ကျေးရွာအိမ်များ တွင် ရှေးယခင်ကတည်းက ပူဇော်ခဲ့သော ယဇ်ကောင်များ ၏ ခေါင်းခွံများ ဆင့်ကဲချိတ်ဆွဲထားသည် ကို တွေ့ရပေမည်။

(၃၂)ကချင်ပြည်နယ်ကို အောက်ပါအတိုင်း မြို့နယ်သတ်မှတ်ပြီး စီမံအုပ်ချုပ်လျက်ရှိ လေသည် ။

မြို့နယ်များ

၁။မြစ်ကြီးနား

၂။ဝိုင်းမော်

၃။အင်ဂျန်းယန်

၄။မိုးကောင်း

၅။မိုးညှင်း

၆။ကာမိုင်း

၇။တနိုင်းချီဖွေ

၈။ဆော့လော်

၉။ ဗန်းမော်

၁၀။ရွှေကူ

၁၁။မိုးမောက်

၁၂။မံစီ

၁၃။ပူတာအို

၁၄။ဆွန်ပရာဘွန်

၁၅။မချမ်းဘော

၁၆။ခေါ်ဘူဒဲ

၁၇။နောင်မွန်း

စနစ်သုံးမျိုး

(၃၃)တောင်တန်းဒေသများ ရှိ ကချင်ကျေးရွာများ တွင် ရိုးရာဓလေ့
ထုံးစံများ အရ အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာပိုင်ဆိုင်မှု သုံးမျိုး ထွန်းကားခဲ့သည်
။

ဝှမ်ရောင်ဝှမ်စ စနစ် - ရှေးအကျဆုံး၊ အများ ဆန္ဒဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေးစ
နစ်။

ဝှမ်ဆာ - မြေရှင်ပဒေသရာဇ် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်။

ဝှမ်လောင် - မြေရှင်ပဒေသရာဇ် စနစ်ကို တိုက်ဖျက်သောစနစ်။

ယင်းအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်သုံးမျိုးစလုံး အချို့ဒေသများ တွင် ရှိနေဆဲဖြစ်

သည် ။

(၃၄)ကချင်လူမျိုးတို့ ၏ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးစနစ် ကွဲပြားသော်လည်း အထက်အာဏာပိုင်များ နှင့် ဆက်ဆံရာတွင် တစ်မျိုးတည်းပင် ဖြစ်သည် ။ တောင်တန်းဒေသရှိ ကျေးရွာအုပ်စုများ နှင့် ဒူဝါနယ်မြေများကို အုပ်ချုပ်ရန်အတွက် ပြည်နယ်အစိုးရက တောင်အုပ်များ နှင့် တောင်တန်း ဝန်ထောက်များကို ခန့်ထားသည် ။

ကျေးရွာများ တွင် မပြီးပြတ်သေးသော အရေးအခင်းများကို တောင်အုပ်မှ တစ်ဆင့် တောင်တန်းဝန်ထောက်၊ တောင်တန်းဝန်ထောက်မှ တစ်ဆင့် ပြည်နယ်အစိုးရတိုင်အောင် တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ဆက်သွယ်နိုင်သည် ။

(၃၅)ဒူဝါနယ်မြေများ နှင့် ကျေးရွာများ တွင် ရိုးရာထုံးစံအတိုင်း ဖြေရှင်း၍ မရသော အမှုအခင်း များကို တောင်အုပ်နှင့် တောင်တန်းဝန်ထောက်တို့ က ဖြေရှင်းပေးကြသည် ။

ရိုးရာဥပဒေများ

(၃၆)ကချင်တိုင်းရင်းသားများ တွင် မှတ်တမ်းတင်ထားသော ဥပဒေစည်းမျဉ်းများ မရှိ၊ လူမျိုးတစ် ဆက်မှ တစ်ဆက်လက်ဆင့်ကမ်းလာသည့် ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများ သာ ရှိသည် ။ ယင်းသို့ကို ချိုးဖောက်သူများ အဖို့ အပြစ်ဒဏ်ခံယူခြင်း သို့မဟုတ် ဝဋ်ကြွေး ပေးဆပ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ရသည် ။ ကချင်ထုံးစံအရ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး၊ တစ်စုနှင့် တစ်စု လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် ထုံးစံများ ပျက်ကွက်လျှင် ဝဋ်ကြွေးတင်သည် ။

ဖဂါ ခေါ် ကွမ်းဘိုး

(၃၇)ဝဋ်ကြွေးများကို ပြေလည်အောင် ဖြေရှင်းရာတွင် ဖဂါ ခေါ် ကွ

မ်းဘိုးများ ပေးရသည် ။ ဖဂါဆိုသည် မှာ နစ်နာသူအား ဝဋ်ကြွေး ပပျောက်စေရန် လက်ဆောင်အဖြစ် ပေးရသော အဖိုး တန်ပစ္စည်းတစ်မျိုးမျိုးကို ဆိုလိုသည် ။ ဖဂါအဖြစ် အသုံးပြုလေ့ရှိသော ပစ္စည်းများမှာ ကျွဲ၊ မောင်း၊ ငွေ၊ ဖိုခနောက်၊ အဝတ်အထည်၊ ဓား၊ လှံ၊ သန္တာပုတီး၊ သေနတ် စသည် တို့ ဖြစ်သည် ။

ပညာရေး

(၃၈)ကချင်ပြည်နယ်တွင် ရှေးယခင်က စာပေသင်ကြားမှုဘက်၌ အားပေးမှုနည်းပါးခဲ့သည် ။ ကလေးများကို စာသင်ကျောင်းသို့မပို့ဘဲ မိဘများ နှင့် သာသ ခိုးတူပေါင်ဖက် လုပ်ကိုင်စေခဲ့ သည် ။

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၅၀ ခန့်က ကချင်ပြည်နယ်တစ်ခုလုံးတွင် ကျောင်းသားဦးရေ ၅၀၀ ခန့်သာ ရှိခဲ့သည် ။ လွတ်လပ်ရေးရရှိပြီးသည့် နောက် ၁၉၆၁-၆၂ ခုနှစ်တွင် ကျောင်းဆရာ ပေါင်း ၉၈၂၊ စာသင်ကျောင်းပေါင်း ၃၃၂၊ ကျောင်းသူ ကျောင်းသား ပေါင်း ၃၉၀၁၀ ထိ တိုးတက်လာခဲ့သည် ။

တော်လှန်ရေးကောင်စီလက်ထက် ၁၉၆၆-၆၇ ခုနှစ် စာရင်းအရဆိုလျှင် ကျောင်းဆရာပေါင်း ၁၆၄၁၊ ကျောင်းပေါင်း ၄၂၇ နှင့် ကျောင်းသူ ကျောင်းသား ပေါင်း ၇၈၂၉၃ မျှအထိ ထပ်မံတိုးတက်လာခဲ့သည် ။

၁၉၆၅-၆၆ ခုနှစ်က ကချင်ပြည်နယ် မြစ်ကြီးနားမြို့တွင် ဆရာအတတ်သင်ကျောင်း တစ်ကျောင်း ဖွင့်လှစ်ပေးခဲ့သည် ။

မြစ်ကြီးနားမြို့၌ပင် ကောလိပ်ကျောင်းတစ်ကျောင်းကိုလည်း ဖွင့်လှစ်ပေးခဲ့ရာ ၁၉၆၈-၆၉ ခုနှစ် ပညာသင်နှစ်တွင် ကျောင်းသားပေါင်း ၈၂၅ ယောက် ပညာဆည်းပူးလျက်ရှိကြသည် ။

ကျန်းမာရေး

(၃၉)လူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ကျန်းမာရေးသည် နတ်တို့ နှင့်သက်ဆိုင်သည် ဟု ယုံကြည်ကြသည် ။ လူတစ်ဦးတစ်ယောက် မကျန်းမာလျှင် နတ်ဟောဆရာထံ မေးမြန်း၍ သက်ဆိုင်ရာ နတ်တို့ အား ပူဇော်ပသရသည် ။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများ ပင်လျှင် ကြွေးခံ၍ နတ်ကန်တော့သော အမှုကို ပြုကြသည် ။

ကချင်ပြည်နယ်တွင် ၁၉၆၁-၆၂ ခုနှစ်က ဆရာဝန် ၂၆ ယောက်၊ ဆေးရုံပေါင်း ၂၃ ရုံ၊ သူနာပြု ၇၁ ယောက်နှင့် ခုတင် ၆၁၉ ခုသာ ရှိခဲ့သော်လည်း ၁၉၆၇-၆၈ ခုနှစ်တွင် ဆရာဝန် ၉ ယောက်၊ ဆေးရုံ ၂၀၊ သူနာပြု ၉၀၊ ခုတင်ပေါင်း ၈၈၉ ခုအထိ တိုးတက်လာခဲ့သည် ။

ထို့ပြင် ၁၉၆၇-၆၈ ခုနှစ်အထိ ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန ၁၉ ခု၊ ကျန်းမာရေးမှူး ၁၉ ယောက်၊ ကျန်းမာရေးဆရာမ ၂၉ ယောက်နှင့် သားဖွားဆရာမ ၁၃၇ ယောက်တို့ ကို ခန့်ထား ခဲ့သည့်ပြင် မိခင်နှင့်ကလေးများ စောင့်ရှောက်ရေးဌာန ၇ ခု နှင့် ဆေးပေးရုံ ၉ ရုံတို့ကိုလည်း ဖွင့်လှစ်ပေးနိုင်ခဲ့သည် ။

ဘာသာရေးနှင့်ရိုးရာယဉ်ကျေးမှု

(၄၀)ကချင်ပြည်နယ်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုးကွယ်သူများ ၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာ ကိုးကွယ်သူများ ၊ နတ်ကိုးကွယ်သူများ ဟူ၍ အသီးသီးရှိကြသည် ။

(၄၁)ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ကချင်အမျိုးသားများ သည် အခါကြီးရက်ကြီးများ တွင် ကျောင်းသွားခြင်း၊ သီလဆောက်တည်ခြင်း၊ အလှူဒါနပြုခြင်း စသည် တို့ ကို ပြုလုပ်ကြသည် ။

ကျောင်းကန် ဘုရားဝင်းများ အတွင်းသို့ ဖိနပ်စီးဝင်ခြင်းနှင့် ကျောင်း ကန်ဘုရားအနီး ၌ သားငါးတိရစ္ဆာန်တို့ ကို ဖမ်းဆီးပစ်ခတ်သတ်ဖြတ်ခြင်းတို့ ကို လုံးဝရှောင်ကြဉ်ကြသည်။ ။

သင်္ကြန်နှစ်သစ်ကူးပွဲ၊ ကဆုန်ညောင်ရေသွန်းပွဲ၊ ဝါဆိုပွဲ၊ သီတင်းကျွတ်ပွဲ၊ ကထိန်ပွဲ စသည် တို့ ကိုလည်း ကျင်းပကြသည်။ ။ အချို့အရပ်တွင် စုပေါင်းရှင်ပြပွဲများ ပြုလုပ်ကြသည်။ ။

(၄၂)ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင် ကချင်အမျိုးသားများ သည် နှစ်သစ်ကူးပွဲ ကျင်းပခြင်းနှင့် ခရစ်ယာန် ဘာသာနှင့် သက်ဆိုင်သော အခြားပွဲများ ကိုလည်း ပြုလုပ်ကြသည်။ ။

(၄၃)ကချင်ပြည်နယ်တွင် နတ်ကိုးကွယ်သူ များ ပြားသည်။ ။ အများအားဖြင့် နတ်ကိုးကွယ်မှုမှာ အဓိကဖြစ်သည်။ ။

နတ်ကိုးကွယ်သူများ အဖို့ မွေးသည် မှ သေသည် အထိ နတ်ကိုးကွယ်ခြင်း၊ နတ်ပူဇော်ခြင်း၊ နတ်မေးခြင်း၊ နတ်ကန္နားပေးခြင်း စသည် တို့ဖြင့် အတောမသတ်အောင် ရှိသည်။ ။

နတ်ဆရာများ သည် ဘာသာရေးတွင် သာမက လူမှုရေးတွင် ပါ အရေးပါသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်သည်။ ။

ယဇ်ပူဇော်ခြင်း

(၄၄)မွေးထားသည့် တိရစ္ဆာန်များ ဖြင့် ယဇ်ပူဇော်ကြသည်။ ။ ကချင်တိုင်းရင်းသားများ အဖို့ နတ်များ ကျေနပ်မှုရစေရန်မှာ အရေးကြီးလှသည့်အလျောက် ယဇ်ကောင်များ ဖြင့် နတ်များကို ပူဇော်ပသလေ့ရှိသည်။ ။

(၄၅)ကချင်တိုင်းရင်းသားများ သည် အတိတ်နိမိတ် ကောက်ယူခြင်းများ လည်း ပြုတတ်ကြသည်။ ။ အဆောင်များ လည်း ထားတတ်ကြသ

ည် ။ စုန်းများ ရှိ၍ ပြုစားတတ်သော အတတ်ပညာများ ရှိသည် ဟု လည်း ယုံကြည်ကြသည် ။

မနောပွဲ

(၄၆)ပွဲလမ်းများ တွင် မနောပွဲမှာ အကြီးကျယ်ဆုံး၊ အခမ်းနားဆုံး ဖြစ်သည် ။ မနောပွဲမှာ မဒိုင်နတ် ခေါ် ကောင်းကင်နတ်ကို မူတည်၍ ကျင်းပရသော နတ်ကန္တာပွဲဖြစ်သော်လည်း အခြားပူဇော် ပသရသော နတ်များမှာ လည်း အလွန်များ ပြားလှသည် ။

မနောပွဲကို အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ကျင်းပခြင်းဖြစ်ရာ အရေးအကြီးဆုံး မနောပွဲ ငါးမျိုးမှာ အောက်ပါတိုင်းဖြစ်သည် ။

(၁) ပဒန်မနော။ ။ စစ်အောင်နိုင်ချိန်တွင် အောင်ပွဲခံသည့်သဘောဖြင့် ကျင်းပသော မနောပွဲ။

(၂)ဆွတ်မနော။ ။ ဓနုဥစ္စာ တိုးတက်ချိန်၌ မနာလိုဝန်တိုသူများ ရှိ၊မရှိ၊ ပေးဆပ်ရန် အကြွေးရှိ၊မရှိ၊ ရယူရန် ကြွေးမြီဟောင်းများ ရှိ၊မရှိ စုံစမ်းရင်း ဆွေသစ်မျိုးသစ် မိတ်သင်္ဂဟသစ်ဖွဲ့သော မနောပွဲ။

(၃)ဂျူမနော။ ။ မကျန်းမာသည့်အခါနှင့် အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သော အဘိုးအို အဘွားအိုများ သေဆုံးသောအခါ ကျင်းပသော မနောပွဲ။

(၄)ကွမ်ရန်မနော။ ။ အိမ်သားဖြစ်သူ ညီအစ်ကို တစ်ဦးဦး နယ်မြေသစ် တည်ထောင်နေထိုင်သောအချိန်တွင် မဒိုင်နတ်ကို ဝေခြမ်းပင့်ဆောင်ယူသော အထိမ်းအမှတ် ဖြင့် ကျင်းပသည့် မနောပွဲ။

(၅)ရှုအ်ဖော့မနော။ ။ နယ်မြေသစ် တည်ထောင်ပြီး မဒိုင်နတ်အား နေရာပြသော အထိမ်းအမှတ်၊ နယ်မြေသစ်ရှိ မကောင်းဆိုးဝါးများကို နှင်ထုတ်သော အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ကျင်းပသည့် မနောပွဲ။

အခြားပွဲများ

(၄၇)မနောပွဲများ အပြင် အိမ်သစ်တက်ပွဲ၊ မင်္ဂလာဆောင်ပွဲ၊ အသုဘပွဲ၊ နတ်ပူဇော်ပွဲ၊ ကောက်သစ်စားပွဲ စသော အခြားပွဲလမ်းများ လည်း ရှိသည်။ သို့ရာတွင် မနောပွဲမှ အပ အခြားပွဲများမှာ ရွာတစ်ရွာ သို့မဟုတ် တစ်အိမ်ထောင် သို့မဟုတ် အမျိုးအနွယ်တစ်ခုနှင့်သာ သက်ဆိုင်သော ပွဲများ ဖြစ်သည်။

*

ဆောင်ရန် ရှောင်ရန်အချက်များ ကချင်ပြည်နယ်ရောက် မိမိတို့ တပ်မတော်သားများ လိုက်နာရန် အချက်များ

(၁)တပ်မတော်သားတိုင်း နိုင်ငံတော်၏ မူဝါဒသဘောတရားများ နှင့်အညီ ထာဝစဉ် ပြောဆိုပြုမူ လုပ်ကိုင်ရမည်။

(၂)ချစ်ကြည်ရေးနှင့် သွေးစည်းညီညွတ်ရေးလုပ်ငန်းများကို အမြဲရေးရှု ဆောင်ရွက်ရမည်။

(၃)အထင်လွဲမှားမှု၊ သံသယဖြစ်မှု၊ ဆက်ဆံရေး မပြေပြစ်မှုများ မပေါ်ပေါက်စေရန် အစဉ် သတိပြုနေထိုင်ရမည်။

(၄)မိမိတို့ ၏ လုပ်ဆောင်မှုများ သည် တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအတွက် လည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စုကြီး အခွန်ရှည် ကြာတည်တံ့ခိုင်မြဲရေးအတွက် လည်းကောင်း ဖြစ်စေရမည်။

(၅)ရပ်ရွာတိုင်းတွင် ဒေသအလိုက် ဓလေ့ထုံးစံ စည်းကမ်းအမျိုးမျိုး ရှိသည်။ တစ်ရွာနှင့် တစ်ရွာ၊ တစ်ရပ်နှင့်တစ်ရပ် တူညီချက်များ ရှိသလို မတူညီချက်များ လည်း ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ရောက်လေရာအရပ်တွင်

ရွာအကြီးအကဲများ နှင့် အရင်ဆုံးတွေ့ဆုံပြီး ရပ်ရွာစည်းကမ်း ထုံးတမ်း ဓလေ့များကို မေးမြန်းလိုက်နာပါ။

(၆)ကျေးရွာနေ ကချင်တိုင်းရင်းသားများ သည် လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့ အစည်းများ ရောက်လာပါက ၎င်းတို့ အား နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းပြုလိမ့်မည် ဟု မှတ်ထင်ကြသည် ။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့ နှင့် ပြေပြေ ပြစ်ပြစ် ဆက်ဆံ ပါ။

(၇)ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးများ တွင် ဒူဝါ၊ ဆလန်ဝါ၊ အဂျီဝါများ နှင့် ကျေးရွာအကြီးအကဲ ပုဂ္ဂိုလ် များ ရှိကြရာ၊ ၎င်းတို့ ၏ သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို အနှောင့်အယှက် မဖြစ်စေရန် စောင့်ထိန်းနေထိုင်ကြ ရမည်။

(၈)ကျေးရွာမှုခင်းများကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင် ဥပဒေအတိအကျမရှိ။ ရိုးရာဓလေ့ ထုံးစံများ အတိုင်း ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်ရာ ထိုဒေသတွင် နေက ထိုဒေသ၏ ဓလေ့ထုံးစံများ အတိုင်း လိုက်နာကြ ရမည်ဖြစ်သည် ။

(၉)ဒူဝါ၊ ဆလန်ဝါ၊ အဂျီဝါများ နှင့်တကွ ရပ်ရွာလူထုနှင့် ခင်မင်မှုရ အောင်ယူပါ။ ဒူဝါ၊ ဆလန်ဝါများအား ထိုက်သင့်သောလက်ဆောင် အနည်းငယ်ပေးလျှင် တစ်သက်လုံး မိတ်ဆွေကဲ့သို့ သဘောထားတတ်သည် ။ လက်ဆောင်ပေးခြင်းဖြင့် အကူအညီများ ရရှိနိုင်သည် ။

(၁၀)ပြည်နယ်များ ၏ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ မိမိတို့ ကလည်း ပါဝင်ကူညီလိုစိတ် အမြဲရှိရမည်။

(၁၁) ပြည်နယ်စီးပွားရေး တိုးတက်ရာ တိုးတက်ကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မိမိတို့ က မိမိတို့ ကိုယ်တိုင် လေ့လာသိရှိကြရသမျှ ဗဟု သုတများ ၊ အကြံဉာဏ်များ ပေးနိုင်ကြရမည်။ ဥပမာ တောင်ယာ စိုက်ပျိုးရေးထက် လှေကားထစ်စိုက်ပျိုးရေးက ပိုမိုအကျိုးရှိနိုင်ခြင်းမျိုး။

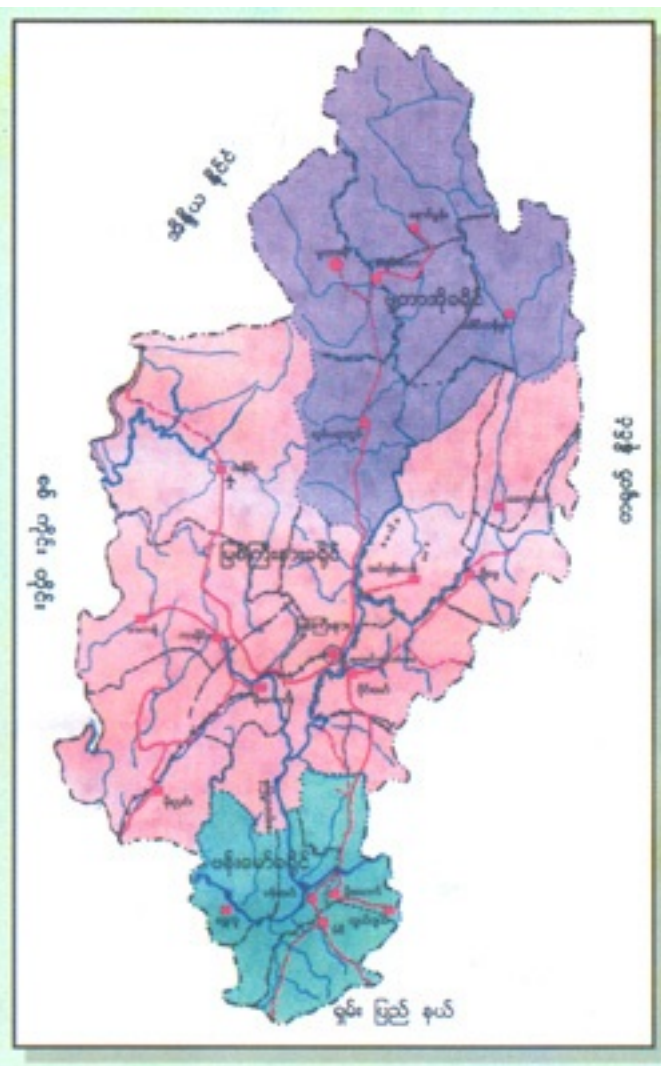
(၁၂)ကချင်လူမျိုး၏ ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများမှာ တစ်အိမ်ထောင် သို့မဟုတ် မိသားစုတစ်စု အတွက်ပင် လုံလောက်မှု မရှိချေ။ ဤအချက်ကို သတိပြုရမည်။

(၁၃)ဘာသာရေးယုံကြည်ချက်များ သည် ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများ တွင် ပါ လွှမ်းမိုးလျက် ရှိသည် ။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့ ၏ ဓလေ့ထုံးစံရိုးရာ ပြုမူဆောင်ရွက်ခြင်းများကို နားလည်ထားရမည်။

(၁၄)တပ်မတော်သားများ သည် ဘာသာရေးကိစ္စများ တွင် အထူးဆင်ခြင်သတိပြုကြရန် လိုအပ်သည် ။ မည်သည့် ဘာသာရေးယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုများကိုမဆို တစ်စုံတစ်ရာ ဆန့်ကျင် ထိခိုက်မှုများ မပြုမိစေရန် အထူးသတိထားကြရမည်။

(၁၅)မိမိတို့ ရောက်နေသည့်နေရာ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ နည်းသည် ၊ များ သည် ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်များ နည်းသည် ၊ များ သည် ဟူ၍ လည်းကောင်း မထွက်ဘဲ သက်ဆိုင်ရာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုကို လေးစားကြရမည်။

(၁၆)ရပ်ရွာလူထု ကျင်းပပြုလုပ်သော ဘာသာရေးအခမ်းအနား ပွဲလမ်းသဘင်များ တွင် တစ်စုံ တစ်ရာ အနှောင့်အယှက် မပြုမိကြရန် အထူးသတိပြုကြရမည်။

(၁၇)အထူးသဖြင့် ယာဉ်မောင်း ရဲဘော်များ သည် လမ်းတွင် ဘာသာရေးအခမ်းအနား လှည့်လည် ပွဲများ နှင့်ကြုံလျှင် မော်တော်ကားများကို အထူးသတိပြု၍ မောင်းနှင်ကြရမည်။ တတ်နိုင်လျှင် ရှောင်ကွင်းသွားကြရမည်။

(၁၈)သာသနာ့အဆောက်အဦနှင့် သာသနာ့နယ်မြေများ အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သောအခါတွင် သာသနာရေး စည်းကမ်းများ အတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ကြရမည်။

(၁၉)ဘာသာတရားနှင့်ပတ်သက်၍ ရပ်ရွာလူထု အထင်သေးမခံရအောင် စောင့်ထိန်းပါ။

(၂၀)ကချင်ကျေးရွာများ တွင် တည်းခိုစခန်းများ ၊ ထမင်းဆိုင်များ မရှိ။ အစိုးရနှင့် ပတ်သက်သော ဧည့်သည် များ ခူဝါ၏ အိမ်တွင် တည်းခိုစားသောက်လေ့ရှိသည် ။ ခူဝါတို့ သည် အိမ်သို့ ရောက်လာသောဧည့်သည် များ ခရီးဆက်လက် ထွက်ခွာသော အခါလမ်းတွင် စားသောက်ရန် အစားအစာများကိုပင် ထုတ်ပေးလေ့ရှိသည် ။ ဤသည် မှာ ကချင်တိုင်း ရင်းသားတို့ ၏ ဓလေ့ထုံးစံဖြစ်သည် ။

(၂၁)အိမ်ထဲသို့ဝင်သည့်အခါ အိမ်ရှေ့တံခါးပေါက်မှ သာ ဝင်ပါ။ အိမ်နောက်ဖေးတံခါးသည် အိမ်ရှင် အတွက်သာ ဖြစ်သည် ။

(၂၂)အိမ်ထဲသို့ရောက်သည့်အခါ ဧည့်ခန်းမီးဖိုရှိရာတွင် အေးအေးလူလူ နေထိုင်ပါ။

(၂၃)ဧည့်သည် အား ပထမဦးစွာ ရေကျည်တောက်ဖြင့် ရေတည်လေ့ရှိသည် ။ မသောက်လိုက မသောက်ဘဲ နေနိုင်သည် ။

(၂၄)ထို့နောက် အရက် သို့မဟုတ် ခေါင်ရည်ဖြင့် ဧည့်ခံလေ့ရှိသည် ။ မသောက်တတ်လျှင် မသောက်ဘဲ နေနိုင်သော်လည်း အရက်သောက်လေ့ရှိပါလျက် မသောက်ဘဲနေပါက မိတ်ဆွေဟု သဘောမထားဘဲ ရန်သူဟု သဘောထားတတ်သည် ။

(၂၅)ဧည့်သည် သည် အိမ်ရှင် ချထားပေးသော ရေဘူးမှ ရေကိုသာ

သောက်သုံးခွင့်ရှိသည်။

ကချင်ပြည်နယ်ရောက် မိမိတို့ တပ်မတော်သားများ ရှောင်ကြဉ်ရန် အချက်များ

(၁)တောင်တန်းဒေသနေ တိုင်းရင်းသားများ သည် လူမျိုးရေး စိတ်ဓာတ်ပြင်းထန်သူများ ဖြစ်သဖြင့် ဆက်ဆံရာတွင် အထူးဂရုစိုက်ပါ။ လူမျိုးရေးထိခိုက်သောစကားကို ရှောင်ကြဉ်ပါ။ ၎င်းတို့ အား နှိမ့်ချပြောခြင်းလည်း မပြုပါနှင့်။

(၂)ကတိ လွယ်လွယ်မပေးပါနှင့်။ မိမိပေးထားသော ကတိကိုလည်း တည်ပါစေ။ ကတိ မတည်က တစ်သက်လုံး အယုံအကြည် ကင်းတတ်သည်။

(၃) ရပ်ရွာလူထုပိုင်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားသော သစ်တော၊ ဝါးတောများ ၊ စားကျက်များ ၊ ရေတွင်း၊ ရေကန်၊ ဆည်မြောင်းများ ၊ ဈေးကွက်များ ၊ သာလာယံဇရပ်များ ၊ သင်္ချိုင်းမြေများကို ဖျက်ဆီးခြင်းမပြုရ။

(၄)ရပ်ရွာလူထုပိုင် သီးနှံခင်းများကို မိမိတို့ ကြောင့် မပျက်စီးပါစေနှင့်။

(၅)တစ်ပါးသူအတွက် သတ်မှတ်ထားသော တောင်ယာမြေကို ကျူးကျော်ခုတ်ထွင်ခြင်း မပြုရ။

(၆)မီးရှို့ပြီးသား တောင်ယာများကို ကျူးကျော်စိုက်ပျိုးခြင်း မပြုရ။

(၇)သီးဦးသီးပွင့်များကို ပိုင်ရှင်မခူးမီ မခူးရ။

(၈)အမဲလိုက်ရာတွင် လည်း သူတစ်ပါးထောင်ထားသော သားကောင်များကို ဖြုတ်မယူရ၊ ပစ်ခတ်မယူရ၊ ယူမိလျှင် လျော်ကြေးပေးရသည်။

အမဲလိုက်ရာတွင် ဝေစုပေးရသည့် ထုံးတမ်းစဉ်လာကိုလည်း သတိပြုရမည်။

(၉)ကချင်တိုင်းရင်းသားများ အိမ်တွင် မွေးမြူထားသော တိရစ္ဆာန်များမှာ များ သောအားဖြင့် နတ်ပူဇော်ရန်ဖြစ်၍ ဖမ်းယူစားသောက်ခြင်း မပြုရန် သတိပြုရမည်။

(၁၀)ရပ်ရွာအတွင်း ဖြတ်သန်းသွားစဉ်သော်လည်းကောင်း၊ တောင်ယာခင်း ဖြတ်သန်းသွားစဉ် သော်လည်းကောင်း၊ ပိုင်ရှင်၏ သဘောတူကျေနပ်မှုမရှိပါက မည်သည့် ပစ္စည်း၊ သီးနှံ၊ တိရစ္ဆာန်များကိုမှ ရယူဆွတ်ခူးခြင်း မပြုရ၊ ပြုခဲ့သော် ယင်းတို့ က ကာလတန်ကြေးထက် အဆပေါင်းများစွာ တောင်းတတ်သည် ။

(၁၁)ပစ္စည်းများကို မရောင်းဘဲနှင့် အတင်းမဝယ်ပါနှင့်။ ထိုပစ္စည်းများမှာ နတ်ပူဇော်ပသရန် အတွက် ထားခြင်းဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

(၁၂)သား၊ ငါး၊ ကြက်၊ ဝက်၊ သီးနှံများကို အလိုရှိလျှင် ကျေနပ်အောင် တန်ဖိုးပေး၍ ဝယ်ယူပါ။ တစ်ဖက်သတ် သဘောအတိုင်း မပြုလုပ်ရ။

(၁၃)လုံခြုံရေးအခြေအနေကြောင့် ရပ်သူရွာသားများ နှင့် ၎င်းတို့ ပိုင် တိရစ္ဆာန်များ တပ်စခန်း အတွင်း အရမ်းဝင်ထွက်ခြင်းကို တားမြစ်ထားလျှင် ၎င်းတို့ နားလည်အောင် သေချာစွာ ရှင်းလင်းပြောပြရမည်။ တကယ် နားမလည်သူများအား ချက်ချင်း အရေးမယူပါနှင့်။

(၁၄)အလုပ်သမား ငှားရမ်းခနှင့် ကြက်၊ ဝက်၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက် ဈေးနှုန်းများကို မိမိ သဘော အတိုင်း တစ်ဖက်သတ်ဆုံးဖြတ်ခြင်း မပြုပါနှင့်။ ၎င်းတို့ နားလည်သဘောပေါက်အောင် ရှင်းပြပြီးမှ သတ်မှတ်ပါ။

(၁၅)အလုပ်သမား ငှားရမ်းခနှင့်ပတ်သက်၍ ပုံသေငှားနှုန်း ရှင်းပေး

ပါ။ ကချင်တိုင်းရင်းသား များ သည် အကျိုးအကြောင်း ရှင်းပြ၍ ကျေနပ်လျှင် ငွေငါးကျပ်ကို ရက်ရောစွာ ပေးလှူရန် ဝန်ခံလေးသော်လည်း ၊ ငွေ ရှင်းပေးရာတွင် ငါးပြားမျှ မှားယွင်းလျော့နည်းနေလျှင် မကျေမနပ် ဖြစ်တတ်သည် ။ ငှားရမ်းခနှုန်းများ အတိအကျပြောထားပြီး ပြောထားသည့် အတိုင်းလည်း ရှင်းပေးပါ။ မပေးဘဲ မနေပါနှင့်။ နည်းသည် များသည် မှာ ပဓာနမဟုတ်။ ပြောသည့်အတိုင်း မဖြစ်လျှင် တစ်သက်လုံး အယုံအကြည် ကင်းတတ်သည် ။

(၁၆)ဘာသာရေးတစ်ရပ်အတွက် ကူညီဆောင်ရွက်ရာတွင် အခြားဘာသာရေးများကို အနှောင့် အယှက် မဖြစ်စေရ။

(၁၇)ဝိုင်းဖွဲ့၍ ကရသော အကမျိုးမှာ များ သောအားဖြင့် ဘာသာရေးနှင့် ဆက်စပ်နေသည် ။ ကချင်လူမျိုးတို့ ၏ အကအမျိုးမျိုးတွင် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အစိတ်အပိုင်း မပါသော အက ဟူ၍ လွန်စွာနည်းပါသည် ။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့ ၏ ယုံကြည်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ထိခိုက်စေမည့် အပြုအမူမျိုးကို ရှောင်ကြဉ်ရမည်။

(၁၈)နတ်ကိုးကွယ်သူများအား နတ်နှင့် ပတ်သက်သော အကြောင်းအရာများကို မမေးပါနှင့်။ နတ်များကို အလွန်လေးစားကြောက်ရွံ့သူများ ဖြစ်သဖြင့် နတ်အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်လျှင် ရေငုံနှုတ်ပိတ်နေတတ်ကြသည် ။ နတ်အကြောင်းပြောလျှင် နတ်မကြိုက်သော အသုံးအနှုန်း များ ပါမည်ကို အလွန်စိုးရိမ်ကြသည် ။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့ ၏ ယုံကြည်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ မမေးပါနှင့်။ မဆွေးနွေးပါနှင့်။

(၁၉)ရွာတိုင်းတွင် ရွာထိပ်၌ ရွာစောင့်နတ်စင်များ ထား၍ ကိုးကွယ်ကြသည် ။ နတ်စင်ကို ဖျက်ဆီး ခြင်း၊ နတ်ပသထားသော အရာများကို ဖျက်ဆီးခြင်း၊ နတ်စင်ပေါ်တွင် ပစ္စည်းတင်ခြင်း၊

အဝတ်လှန်းခြင်း၊ နတ်စင်တစ်ဝိုက်တွင် သစ်ဝါးခုတ်ခြင်း၊ မြေတူးခြင်း၊ သားငှက် တိရစ္ဆာန် ပစ်ခတ်ခြင်းမပြုရ။

(၂၀)နတ်စင်များ နှင့် နတ်ပူဇော်ရာနေရာများ ၊ နတ်ပွဲများ သို့ မဖိတ်ကြားဘဲ မသွားရောက်မိရန် အတတ်နိုင်ဆုံး ရှောင်ကြဉ်ကြရမည်။ မလွဲသာ၍ သွားရောက်ရမည့်တိုင်အောင် ၎င်းတို့ ပြုလုပ် ထားသော အထိမ်းအမှတ်များကို လုံးဝ ထိကိုင်ခြင်း မပြုရ။ နတ်ပူဇော်ပသရာ စည်းဝိုင်း အတွင်းသို့မဝင်ရ။ ၎င်းတို့ အနီးမှ ဖြတ်သန်းသွားမိလျှင်လည်း ကြာမြင့်စွာမနေဘဲ ရှောင်ရှား သွားရမည်။

(၂၁)တောင်ယာများ တွင် နတ်စင်များ ရှိပြီး စိုက်ပျိုးရေးကောင်းမွန်စေရေးအတွက် ထိုနတ်စင်များ တွင် မြေနတ်ကို ပူဇော်လေ့ရှိသည် ။ သတ်မှတ်ထားသော ရက်များ အတွင်း ပူဇော်ထားသော နေရာများ သို့ မသွားရ။

(၂၂)နတ်ပူဇော်ချိန်တွင် လူပျို၊ အပျိုများ နတ်စင်အနီးသို့ မသွားရ။ သမီးရည်းစား စကား မပြောရ။ ရွာတွင်း၌ ဆန်ဖွပ်ခြင်း၊ ထင်းခွေခြင်း၊ တစ်အိမ်မှ တစ်အိမ်သို့ ကူးသန်းသွား လာခြင်းပင် မပြုကြရသည် ကို သတိပြုရမည်။

(၂၃)စပါးမှ ညှို့ချိန်တွင် ကြိမ်နွယ်၊ ကြိမ်စည်းနှင့် ဆိတ်များကို ယူဆောင်၍ တောင်ယာထဲမှ ဖြတ်သန်းသွားလာခြင်း မပြုရ။ သစ်ကြားရွက် စသော အဆိပ်ရွက်များကိုလည်း တောင်ယာ အနီးမှ ဖြတ်သန်း၍ ယူဆောင်မသွားရ။

(၂၄)စပါးနယ်သောနေရာသို့လည်း ဧည့်သည် များ မသွားရ။ ဖိနပ်မစီးရ။ ဓား၊ သေနတ် စသော လက်နက်များ လည်း ကိုင်ဆောင်မသွားရ။

(၂၅)နန ခေါ် ရှောင်ကြဉ်သော နေ့ရက်များ တွင် မည်သည့်အလုပ်မျှ

မလုပ်ကြ။ ရွာတွင်းမှ ရွာပြင်သို့လည်း ထွက်ခွာခြင်း မပြုကြ။ ထို့နေ့မတိုင်မီ ရွာတွင်းသို့ရောက်နေပါက အရေး တကြီးကိစ္စမရှိလျှင် ရွာတွင်း၌ပင်နေပါ။ အရေးတကြီးကိစ္စရှိလျှင် ရွာအကြီးအကဲများ နှင့် တွေ့ဆုံခွင့် တောင်းပြီးမှ သွားပါ။

(၂၆)နတ်ပွဲကျင်းပသည့် နေ့ရက်တွင် အလုပ်သမားဆင့်ခေါ်ခြင်း၊ အလုပ်လုပ်ခိုင်းခြင်း၊ အရောင်း အဝယ်ပြုခြင်းများကို ရှောင်ကြဉ်ရမည်။ မိမိတို့ အလုပ်သမားထဲမှ အနီးအပါးတွင် နတ်ပွဲရှိ၍ သွားလိုကြောင်း ခွင့်တောင်းလျှင် သွားခွင့်ပြုပါ။ အတင်းအကျပ် မချုပ်ချယ်ရ။

(၂၇)နတ်ပူဇော်ပသပွဲ အခမ်းအနားများကိုသော်လည်းကောင်း၊ နတ်ဆရာ၏ အမူအရာ များကို သော်လည်းကောင်း ပြောင်လှောင်ခြင်းမပြုရ။ နတ်ပွဲများ နှင့်တွေ့လျှင် အမြန်ဆုံး ရှောင်ကွင်း သွားရမည်။ အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ယောက်နှင့် တွေ့ဆုံရန် ကိစ္စရှိလျှင် လူစိမ်းများ အတွက် သတ်မှတ်ထားသော နေရာများမှ ပွဲကန္တာပြီးသည် အထိ စောင့်နေရမည်။ ပွဲမပြီးသေးဘဲနှင့် လူအုပ်ထဲသို့လည်းကောင်း၊ ရွာထဲသို့လည်းကောင်း၊ ဝင်ရောက်ခြင်း မပြုရ။ ဝင်လိုလျှင် ၎င်းတို့ အကြီးအကဲထံတွင် ခွင့်တောင်းပါ။

(၂၈)အိမ်ရှေ့တံခါးပေါက်တည့်တည့် သို့မဟုတ် လူအများ မြင်နိုင်လောက်သောနေရာတွင် ဝါး၊ နှီးကြိုးကိုဖြစ်စေ၊ အခြားကြိုးကိုဖြစ်စေ တန်းထားလျှင် အိမ်ထဲသို့ မဝင်ရန် တားမြစ်ထား ခြင်းပင် ဖြစ်သည် ။ အိမ်တွင်း၌ ဖျားနာနေခြင်းသော်လည်းကောင်း၊ နတ်ပသနေခြင်းသော်လည်းကောင်း ရှိတတ်သည် ။ ထိုသို့ ကြိုးတန်းထားသည် ကို တွေ့လျှင် အရမ်းမဝင်ပါနှင့်။ မေးမြန်းပြီးမှ ဝင်ပါ။ ဝင်ခဲ့သော် လျော်ကြေးများ စွာ ပေးရမသည့်အပြင် ဝင်ရောက်သူအား လည်း အထူးစိတ်နာတတ်သည်

။ သတိထား ရှောင်ကြဉ်ပါ။

(၂၉) နတ်ကိုးကွယ်သူ၏ အိမ်တွင် ရိုးရာနတ်ပူဇော်ထားသော အထိမ်းအမှတ်များ ရှိတတ်သည် ။ ကိုင်းရွက်ရှည်များ ၊ အထုပ်ကလေးများ ၊ ဝါးစည်းများ စသည် တို့ ကို တိုင်များ တွင် ချိတ် ဆွဲထားခြင်း၊ ထရုကြားတွင် ညှပ်ထားခြင်းများ ပြုတတ်သည် ။ ထို့ကြောင့် အိမ်ပေါ်ရောက် လျှင် ကိုးကွယ်ပသထားသော အရာများ ၊ နတ်နှင့်ဆိုင်သော အထိမ်းအမှတ်များကို မထိရ မကိုင်ရ၊ ပြောင်လှောင်ပျက်ရယ်မှု မပြုရ။ စည်းကမ်းရှိရှိ နေထိုင်ပြီး နားမလည်က မေးမြန်းနိုင်သည် ။

(၃၀)အိမ်ထဲတွင် အရက်၊ ခေါင်ရည် ထည့်ထားသည့် ဝါးကျည်တောက်ကို တွေ့ကောင်း တွေ့ရမည်။ အကယ်၍ ထိုဝါးကျည်တောက် သို့မဟုတ် အိုးကလေးပေါ်တွင် ချင်းတုံး ကလေးတစ်ခု တင်ထားပါက မည်မျှ ခင်မင်ရင်းနှီးနေစေကာမူ ၎င်းတို့ ကို မကိုင်ရ။ နတ်အတွက် သီးသန့်ထားခြင်းဖြစ်သည် ကို သတိပြုရမည်။

(၃၁)မည်သည့်တိုင်းရင်းသားအိမ်သို့မဆို လက်နက်များ ယူဆောင်သွားမိသောအခါ အကယ်၍ မိမိနှင့် လက်နက်ကင်းကွာ၍ မဖြစ်ပါက အကျိုးအကြောင်းပြောပြပြီး ခွင့်တောင်းရမည်။ အိမ်သူအိမ်သားကလေးများ ဘက်သို့ သေနတ်ပြောင်း လှည့်မထားပါနှင့်။ မိမိနှင့် သင့်တင့် လျောက်ပတ်သော နေရာတွင် စာ နေရာထိုင်ခင်းယူပြီး လူကြီးများအား လေးစားသော အမူအရာပြပါ။

(၃၂)တည်းခိုနေထိုင်စဉ် အိမ်ရှင်၏ အိမ်ခန်းတွင်းသို့ မဝင်ရ။ နတ်စင်ပြုလုပ်ထားသည့် နေရာတွင် သေနတ်၊ ဦးထုပ်၊ လွယ်အိတ်၊ အဝတ် စသည့် မိမိ၏ ပစ္စည်းများကို မတင်ရ။ ဦးထုပ်၊ လွယ်အိတ် စသည် တို့ ကို ပစ္စည်းချိတ်ရန် ပြုလုပ်ထားသောနေရာတွင် သာ ချိတ်တင်ပါ။ မရှိလျှင်

မေးပြီး အိမ်ရှင်ပြသောနေရာ၌ သာ ထားပါ။

(၃၃)အိမ်ပေါက်ဝတွင် မျက်နှာသစ်ခြင်း မပြုရ။ ထိုဝင်ပေါက်တွင် စားသောက်ပြီး ဖက်ရွက်များကို မစွန့်ပစ်ရ။ လက်ဖက်ရည်ကျည်တောက်ကို အိမ်ပေါက်ဘက်သို့ ဦးတည်ထားခြင်း၊ ဖိုခနောက် ကို နေရာရွှေ့ခြင်းများ လည်း မပြုရ။

(၃၄)အိပ်သည့်အခါတွင် နတ်စင်ထားရာဘက်သို့ ခေါင်းပြု မအိပ်ရ။ ထရုံရှိသော ဘေးဘက်သို့သာ ခေါင်းပြု၍ အိပ်ရမည်။

(၃၅)အကြင်လင်မယား မဟုတ်သော ဧည့်သည် များ အိမ်တွင်း၌ ကိုယ်လက်နှီးနှောခြင်း မပြုရ၊ အကြီးအကျယ် လျော်ကြေးတောင်းနိုင်သည်။ ။

(၃၆)မိန်းကလေးများ ၏ အိပ်ခန်းတွင်းသို့ဝင်၍ စကားပြောခြင်း မပြုရ။ တွေ့ရှိက အချင်းများ တတ်သည် ကို သတိပြုရမည်။

(၃၇)အိမ်များ တွင် ဓား၊ လှံ၊ မောင်းနှင့် တူမီးသေနတ် ရှိတတ်သည်။ ။ ထိုပစ္စည်းများမှာ ယောက္ခမ များ နှင့် သမက်များ ဆွေမျိုးစုအချင်းချင်း အပြန်အလှန် ပေးကမ်းဆက်သွယ်ခြင်းပြု ထားသော အထွတ်အမြတ် ပစ္စည်းများ ဖြစ်သဖြင့် အတင်းတောင်းရမ်း ခြင်း၊ ယူဆောင်သွား ခြင်း မပြုရ။

(၃၈)ရပ်ရွာအတွင်း သောက်စားမှုယစ် ရမ်းကားခြင်း၊ ဆဲဆို ရန်ဖြစ်ခြင်း၊ အမျိုးသမီးများကို ကာယိန္တရုပ်ပျက်လောက်အောင် နောက်ပြောင် ကျီစယ် ပိုးပန်းခြင်းများ မပြုလုပ်ရ။

(၃၉)ရပ်ရွာထဲမှ မိန်းကလေးများမှာ ငယ်စဉ်ကတည်းက စေ့စပ်ကြောင်းလမ်းထားပြီးသူများ ဖြစ်တတ်သည်။ ။ ၎င်းတို့ အား ပြော

မှား ပြစ်မှားရှိခဲ့လျှင် လျော်ကြေးများ စွာ ပေးရသည်။ မုဆိုးမများမှာ လည်း မိမိ၏ လင်ယောက်ျားဘက်မှ ဆွေမျိုးများက ခွင့်ပြုခြင်းမရှိလျှင် နောက်အိမ်ထောင်မပြုနိုင်။ ၎င်းတို့ အား ပြောမှားပြစ်မှားရှိခဲ့လျှင်လည်း လျော်ကြေးပေးရ သည်။

(၄၀)အမျိုးသမီးများ နှင့် ရောနှောနေထိုင်ခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်ရမည်။ ရောက်လေရာတွင် မိန်းမမှု ပွေသူများကို ကြပ်မတ်ထိန်းသိမ်းရမည်။

(၄၁)မိမိတို့ ထဲမှ တစ်စုံတစ်ရာ အမှားပြုမိလျှင် ကျေနပ်အောင် တောင်းပန်ရမည်။ မိမိတို့ တပ်မတော်သားများ သည် ရပ်ရွာအကျိုး ဆောင်ရွက်နေသူများ ၊ တိုင်းရင်းသားများ ၏ ဘဝမြင့်မားရေးအတွက် ဆောင်ရွက်နေသူများ အဖြစ် အမှန်တကယ် မြင်လာအောင် လက်တွေ့ နေထိုင်ပြသကြရမည်။

(၄၂)တပ်ပြောင်းရွှေ့သည့်အခါ ရပ်ရွာလူထုအား ပေးဆပ်ရန်ရှိသော ကြွေးမြီများကို မပေးဆပ်ဘဲ မသွားပါနှင့်။ တပ်ပြောင်းရွှေ့တိုင်း ဤအချက်ကို အကြီးအကဲများက ဂရုစိုက် စစ်ဆေးရမည်။

(၄၃)တပ်ပြောင်းရွှေ့ရာတွင် အခွင့်အရေးတစ်ရပ်အနေဖြင့် မိမိအား မနှစ်သက်သော အမျိုးသမီး များကို အဓမ္မခေါ်ဆောင်သွားခြင်းမျိုး၊ စိတ် နာနာနှင့် အရက်ခွဲခဲ့ခြင်းမျိုး မပြုရ။

(၄၄)တပ်ပြောင်းရွှေ့ရာတွင် ရပ်ရွာလူထုထံမှ လက်ဆောင်များ မ တောင်းရ။ ကြည်ညို၍ အလို အလျောက် အတင်းလာပေးသည့်တိုင် အောင် လက်ခံသင့်မှ လက်ခံရမည်။ လက်ခံလျှင်လည်း ထိုက်သင့်သည့် တန်ဖိုးကို ပြန်ပေးရမည်။ ထိုသို့မဟုတ်လျှင် မိမိတို့ က ရပ်ရွာအတွက် ပြန်လည်လှူဒါန်းပါသည် ဆိုပြီး ပြန်လည်ပေးအပ်ရမည်။

(၄၅)ရဲဘော်တစ်ဦး၏ အမှတ်တမဲ့ ပြောမိပြုမိသောအမှားသည် တပ်

မတော်တစ်ခုလုံး၏ ဂုဏ် သိက္ခာကို ထိခိုက်စေနိုင်ကြောင်း သတိပြုရမည်။ မိမိတို့ သည် ပြည်သူ့တပ်မတော် တစ်ခုလုံးကို ကိုယ်စားပြုနေသူများ ဖြစ်ရာ မိမိတို့ မကောင်းလျှင် တပ်မတော်၏ ဂုဏ်သိက္ခာ ထိခိုက်မည်ဟူသော အသိကို အမြဲနှလုံးသွင်းထားရမည်။ မိမိတစ်ဦးတည်းကြောင့် တပ်မတော် ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို မထိခိုက်ပါစေနှင့်။ မိမိ လုပ်ဆောင်သမျှသည် တိုင်းပြည်အတွက် ဖြစ်ပါစေ။

နိဂုံး

အထက်ဖော်ပြပါအချက်များ သည် ကချင်လူမျိုးတို့ အကြောင်း သိကောင်းစရာများ နှင့် မိမိတို့ ကချင်ပြည်နယ်တွင် စစ်ဆင်ရေးတာဝန် ထမ်းဆောင်နေကြသည့် တပ်မတော်သားများ အတွက် နိုင်ငံတော်မှ ထုတ်ပြန်ထားသည့် ဆောင်ရန်၊ ရှောင်ရန်များ ဖြစ်ပါ၏။

ဒါတွေကို အခြေခံကျကျ နားလည်ထားပါမှ ဒေသခံပြည်သူများမှ လက်ခံသည့် တပ်မတော်သားများ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

သို့ဖြစ်ပါ၍ ကချင်ပြည်နယ်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ကြသူ တပ်မတော်သားများအား အထက်ပါ ဆောင်ရန်၊ ရှောင်ရန်များကို လိုက်နာကြပါရန် တိုက်တွန်းလိုက်ပါသည် ခင်ဗျား။

*

(ခ) KIA နှင့် KIO သမိုင်း

KIA နှင့် KIO အဖွဲ့ စတင်ပေါ်ပေါက်လာခြင်း

၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားသော ကရင်-မြန်မာ အရေးအခင်းတွင် အမှတ် (၁) ကချင် သေနတ်ကိုင် တပ်ရင်းမှ ဗိုလ်ကြီးအဆင့်ဖြင့် တောခိုသွားသော ကချင်အမျိုးသား နော်ဆိုင်းမှာ ကေအင်ဒီအိုတို့ နှင့်

ပူးပေါင်းခဲ့သည် ။ ယင်းသည် ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် ကေအင်ဒီအို အင်အားစုအဖြစ် ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင် လှုပ်ရှားခဲ့သည် ။ ထိုအချိန်တွင် လားရှိုးမြို့ အစိုးအထက်တန်းကျောင်း ၌ အဋ္ဌမတန်းပညာသင်ကြားနေသော ဇော်ဆိုင်းသည် နော်ဆိုင်းနှင့် ဆက်သွယ်ပြီး တောခိုခဲ့သည် ။ ၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် နော်ဆိုင်း တရုတ်နိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်ခိုလှုံသွားရာ၌ ဇော်ဆိုင်းသည် လိုက်ပါမသွားဘဲ သံတောင်၊ ဘောဂလီဒေသရှိ ကေအင်ဒီအိုများ နှင့် ပူးပေါင်းလှုပ်ရှားခဲ့သည် ။

၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် ကေအင်ဒီအိုအဖွဲ့မှ ဂျီလစ်လင်း(ကချင်အမည်ဇော်ဘောက်) ဆိုသူအား ဇော်ဆိုင်း၏ အကြံပေးအရာရှိအဖြစ် တာဝန်ပေးအပ်ပြီး ဇော်ဆိုင်းနှင့်အတူ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင် မြေအောက် စည်းရုံးသိမ်းသွင်းမှု လုပ်ငန်းများကို ပြုလုပ်ရန် စေလွှတ်ခဲ့သည် ။ ဇော်ဆိုင်းနှင့် ဂျီလစ်လင်းသည် ဇော်ဆိုင်း၏ မိခင်ဖြစ်သူ ကျောင်းဆရာမ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသည့် ဟိုကုန်တိုက်နယ်၊ နမ့်အန်ရွာတွင် ခိုအောင်းပြီး မြေအောက်စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းကို စတင်လုပ်ဆောင် ခဲ့လေသည် ။ ဇော်ဆိုင်း၏ ညီဖြစ်သူ တက္ကသိုလ် ကျောင်းသား ဇော်တူးသည် လည်း တက္ကသိုလ်မှ ထွက်ပြေးပြီး ဇော်ဆိုင်းထံသို့ လာရောက်ပူးပေါင်း တောခိုခဲ့လေသည် ။ ထို့အပြင် အမှတ် (၄) ကချင်သေနတ်ကိုင် တပ်ရင်းမှ ထုတ်ပယ်ခြင်းခံရပြီး သိန္နီတွင် ကျောင်း တက်နေသော ဒု-တပ်ကြပ် လမန်တူးဂျိုင်၊ တက္ကသိုလ်မှ ထွက်၍ ကွတ်ခိုင်သို့ ပြန်ရောက်နေသော လမာလရိန်းတို့ သည် ဇော်ဆိုင်းနှင့် ဆက်သွယ်ပေါင်းမိကြပြီး ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် ကချင်လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့ (Kachin Independence Organization K.I.O) ကို စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြသည် ။

ကေအိုင်အို မြေအောက်အဖွဲ့အစည်းတွင် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဇော်ဆိုင်း၊ ဒု-ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဇော်တူး၊ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် လမာလရိန်းတို့ က တာဝန်

န့်ယူခဲ့ကြသည် ။ ထိုအချိန်တွင် ရှမ်းပြည်နယ်၏ နိုင်ငံရေးသမား အချို့ ၏ ခါးပိုက်ဆောင်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းရန် ကေအိုင်အိုအား လက်နက်ခဲယမ်းများ ထောက်ပံ့ရာမှ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖြစ်လာပြီး အင်အားမှာ ၂၇ ယောက် ရှိခဲ့လေသည် ။

KIA များ လက်နက်ကိုင် သောင်းကျန်းမှု စတင်ခြင်း

ကေအိုင်အိုအဖွဲ့သည် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၅ ရက်နေ့တွင် လားရှိုးမြို့ ငွေတိုက်အား စတင်စီးနင်း တိုက်ခိုက်ခဲ့ခြင်းဖြင့် လက်နက်ကိုင် လှုပ်ရှားမှုကို စတင်ခဲ့လေသည် ။

လားရှိုး ငွေတိုက်ဖောက်ကာ လက်နက်ကိုင်လှုပ်ရှားမှု စတင်သည် နှင့် လားရှိုး၊ ကွတ်ခိုင်ဒေသမှ ဇော်ဆိုင်း၊ ဇော်တူးတို့ စည်းရုံးထားရှိသည့် ကချင်လူငယ်များမှာ လည်း တစ်ပြိုင်တည်း တောခိုခဲ့ကြသည် ။ အင်အား ၁၀၀ ခန့် စုစည်းမိသောအခါ တပ်မဟာမှူးအဖြစ် ဇော်ဆိုင်းက လည်းကောင်း၊ တပ်မဟာ ဗိုလ်မှူးအဖြစ် ဂျီလစ်လင်းကလည်းကောင်း၊ တာဝန်ယူလျက် သိန္နီမြို့နယ် လွယ်တောက်တွင် ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၅ ရက်နေ့၌ ကေအိုင်အေ (Kachin Independence Army) (K.I.A) ခေါ် ကချင်လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်နှင့် ကေအိုင်စီ (Kachin Independence Council K.I.C) ကို စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့လေသည် ။

ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း ကွတ်ခိုင်မြို့အနီး ဆင်လီရွာ၏ အရှေ့ဘက် (၁၀) မိုင်ခန့် အကွာတွင် အခြေချ စခန်းတစ်ခု တည်ဆောက်၍ အခြေခံစစ်ပညာသင်တန်း အမှတ်(၁)ကို ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၆ ရက်နေ့၌ ဖွင့်လှစ်သင်ကြားပေးခဲ့သည် ။ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ကေအိုင်အေ တပ်ရင်း(၁)ကို ဗန်းမော်နယ်မြေ မွန်ဘာပါတွင် လည်းကောင်း၊ တပ်ရင်း(၂)ကို လမာလရိန်း ဦးစီးကာ အင်အား ၃၀၀ ခန့်ဖြင့် မုံးစီး၊ မုံး

ထန်နယ်မြေတွင် လည်းကောင်း၊ ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြသည် ။ ထို့ပြင် ကျေးရွာများ ၌ ဗီဒီအက်ဖ် (Villager's Defence Forces) ခေါ် ကျေးရွာ ကာကွယ်ရေးအဖွဲ့များ အဖြစ် ဖွဲ့စည်းကာ တူမီးများ တပ်ဆင်လျက် မိမိ တပ်များကို နှောင့်ယှက်ရန် တာဝန်ပေးခိုင်းစေခဲ့ကြသည် ။

၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၆ ရက်နေ့တွက် ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော် ဘာသာအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ တရုတ်-မြန်မာ နှစ် နိုင်ငံ နယ်နိမိတ်စာချုပ် ချုပ်ဆိုမှုတွင် ဖီမော်၊ ဂေါ်လန်၊ ကန်ဖန် ဒေသများအား တရုတ်ပြည်နယ်နိမိတ်အတွင်း ထည့်သွင်းဖော်ပြမှုအပေါ် နေရာအနှံ့ ဆန္ဒပြမှုအား အခွင့်ကောင်း ယူ၍ လည်းကောင်း၊ ရှမ်းပဒေသရာဇ်များမှ ဖက်ဒရယ်မှုကို စတင်တောင်းဆို လာခြင်းတို့ ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကေအိုင်အေတို့ အနေဖြင့် တိုက်ကွက်များ ရရှိလာခဲ့ကြသည် ။ လူမျိုးရေးအမြင် ကျဉ်းမြောင်းမှုကို အရင်းခံ၍ လူမျိုးရေးမုန်းတီးမှု၊ ဗမာလူမျိုးကြီးဝါဒ ဆန့်ကျင်ရေး စသည် တို့ ကို အကြောင်းပြကာ “လွတ်လပ်သော ကချင်သမ္မတနိုင်ငံ ထူထောင်ရန်” ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်လာခဲ့ကြလေသည် ။ ထို့ကြောင့် မသိနားမလည်သော လူငယ်လူရွယ် အများ အပြားမှာ ကချင်သောင်းကျန်းသူများ ၏ စည်းရုံးသိမ်းသွင်းမှု အောက်သို့ ရောက်ရှိသွားခဲ့ရလေသည် ။

ပြဿနာပေါင်း သောင်းခြောက်ထောင်

ပထမအစိုးရလက်ထက်တွင် မြေပေါ်မြေအောက် နိုင်ငံရေး အခြေအနေများမှာ များစွာ ရှုပ်ထွေး လျက်ရှိသည် ။ ဗိုလ်ပီတာကျဆုံးသွားရသော လေကြောင်းတိုက်ပွဲကြောင့် ပြည်သူလူထုသည် ကေအမ်တီ ကျူးကျော်မှုအန္တရာယ်ကို စိုးရိမ်နေကြစဉ်တွင် ပထမအစိုးရသည် ဗုဒ္ဓဘာ

သာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်ရေးကိုသာ ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်နေသည်။ ။ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ကေအင်ဒီအိုများက ရန်ကုန်-မန္တလေး စာပို့ရထားကြီးကို မိုင်းပုံးဖြင့် ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးလိုက်ရာ ခရီးသည် ၁၇ နှစ်ဦး သေဆုံးပြီး ၁၀၀ ကျော် ဒဏ်ရာရသွားကြသည်။ ။ ကေအင်ဒီအို များ သည် လူ ၈၀ ကျော်ကိုလည်း ဓားစားခံအဖြစ် ဖမ်းဆီးသွားကြရာ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးမှာ များစွာချောက်ချားရတော့သည်။ ။ ပထမအစိုးရသည် ဧပြီလ ၄ ရက်နေ့တွင် မြို့နယ်လုံခြုံရေးကောင်စီများ ဖွဲ့စည်း၍ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးကို ကြိုးစားသော်လည်း မအောင်မြင်ခဲ့ပေ။

ဇွန်လအတွင်းတွင် တောင်ကြီးမြို့၌ လူမျိုးပေါင်းစုံညီ ဖက်ဒရယ်တောင်းဆိုရေးကွန်းဖရင့်ကို ကျင်းပ ကြပြန်သည်။ ။ ရှမ်းစော်ဘွားများ သည် ဖက်ဒရယ်ဖွဲ့စည်းပုံကို ပိုမိုပြင်းထန်စွာ တောင်းဆိုလာကြသည်။ ။

ထိုကဲ့သို့ နိုင်ငံရေးပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်နေစဉ်မှာ ပင် ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၆ ရက်နေ့တွင် လွှတ်တော်နှစ်ရပ် စုံညီအစည်းအဝေးက ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ။ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ (တတိယ ပြင်ဆင်ချက်) အက်ဥပဒေ၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၁၇ အရ ဗုဒ္ဓဘာသာသည် နိုင်ငံတော်ဘာသာ ဖြစ်လာသော်လည်း လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ခွင့်ရရှိပြီးဖြစ်လေရာ မည်သို့မျှ ထူးခြားခြင်းမရှိပေ။ သို့သော် ဗုဒ္ဓဘာသာမဟုတ်သော အခြားဘာသာဝင်များက လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ခွင့်မရှိတော့ဟု ယူဆကာ ဆူပူအုံကြွမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ။ ထိုအချိန်က လက်နက်ကိုင်အင်အား ၂၇ ယောက်သာ ရှိသေးသော ကေအိုင်အို (Kachin Independence Organization) ကချင် သောင်းကျန်းသူအဖွဲ့သည် ဘာသာရေး လွတ်လပ်ခွင့် မရှိဟူ၍ အကြောင်းပြစည်းရုံးရာမှ ပိုမိုအင်အား တောင့်တင်းလာသည်။

။ တရုတ်-မြန်မာ နယ်နိမိတ်စာချုပ်တွင် ကချင်ပြည်နယ်မှ ဖီမော်၊ ဂေါ်လန်၊ ကန်ဖန် နယ်မြေများအား တရုတ်နယ်နိမိတ်အတွင်း ထည့်သွင်းပေးခြင်းကိုလည်း ကချင်တိုင်းရင်းသား အများ အပြား က ဆန္ဒပြ ကန့်ကွက်ကြသည် ။

*